

The Voice of Canadian Slovenians

Glasilo

kanadskih Slovencev

Leto 12 - številka 4 - julij / avgust 2008

Uvod

Poletje je čas dopustov, izletov, piknikov in družabnih srečanj ... Vedno je lepo, kadar se Slovenci zbirajo, med seboj pokramljajo o znancih in prijateljih, ki jih že dolgo niso videli in več ne prihajajo tako pogosto, ali pa sploh ne, na slovenske prireditve. Iz leta v leto je več takih Slovencev, ki so bili včasih zelo aktivni v slovenski skupnosti, sedaj pa zaradi bolezni ali kakih drugih nadlog ne morejo več tako pogosto zahajati med svoje ljudi. V uredništvu Glasila nas še posebej veseli, da lahko tistim polepšamo jesen življenja in jim na dom pošiljamo slovensko revijo, ki jih seznanja o dogodkih v kanadski slovenski skupnosti, jim prinaša novice in zanimivosti iz stare domovine in življenjske zgodbe izseljencev, s katerimi se mnogi lahko identificirajo ... Prav tako smo veseli, da si je Glasilo utrla pot v številne slovenske družine, kjer angleščina čedalje bolj postaja pogovorni jezik, tako da včasih kar pozabljamo, kako potreben nam je slovenski tisk pri ohranjanju in utrjevanju slovenskega jezika ter naše slovenske kulturne dediščine. Tudi tistim, ki slovenskega jezika sploh ne obvladajo, je namenjenih nekaj strani, da bodo s pomočjo izseljenskih zgodb spoznali usodo svojih predhodnikov, ki so bili pripravljeni marsikaj tvegati, da bi svojim otrokom ustvarili lepšo prihodnost.

V uredništvu Glasila smo ponosni, da nam je prav z našo revijo uspelo združiti fragmentirano slovensko izseljensko skupnost s tem, da brez vsakršnih predsodkov spoštujemo vse ljudi in si prizadevamo, da bi jih v Glasilu predstavili v vsej svoji različnosti, kajti zavedamo se, da vse nas druži ljubezen do domovine in do slovenske kulturne dediščine, ki jo vsi želimo posredovati bodočim rodovom za vzgled in opomin, da tudi njim lahko nudi slovenska skupnost močno oporo s sistemom vrednot, ki so vedno odlikovale slovenski narod in ga navdajale z vztrajnostjo in trdoživostjo, z življenjskim optimizmom, s smislom za dobroto, prijaznost, potrpežljivost in predvsem za sočutje do sočloveka. O pomenu slovenske kulture in slovenskih vrednot je na slovenskem dnevu v Boltonu govorila tudi mlada Kristina Križan, katere govor smo v tej številki Glasila z veseljem ponatisnili.

Pri izbiri člankov za objavo si vedno prizadevamo, da bi bili napisani objektivno, da bi bili dovolj raznolični in bi zaobsegli vso raznolikost ljudi, ki tvorijo slovensko skupnost v Kanadi. Zavedamo se, da vedno ne bomo mogli vsem ustreči. Nekatere bolj zanima šport, druge politika, tretje kultura, spet druge življenjske zgodbe ... Zaradi omejenosti prostora moramo vedno odločati, katerim dogodkom bomo dali več pozornosti. Prednost imajo vedno dogodki iz kanadske slovenske skupnosti in članki, ki bi zanimali čimvečji krog naših bralcev.

V uredništvu Glasila bomo vedno veseli vaše kritike in vaših predlogov. Vsaka kritika je dobrodošla, ker nam omogoča vpogled na Glasilo s strani vas, dragi bralci, ki s svojimi naročninami finančno podpirate to publikacijo. Naročnine so naš osnovni vir dohodkov, zato vas prosimo, da račune, ki vam jih pošljemo dva meseca pred iztekom naročnine, redno poravnate. Na ovitku sta poleg imena v naslovu označena leto in mesec, ko vam poteče naročnina.

GLASILO

Osrednja revija za Slovence v Kanadi / Main publication for Slovenians in Canada

IZDAJA - VSKO - Vseslovenski kulturni odbor
PUBLISHED By - ASCC - All Slovenian Cultural Committee

NASLOV / ADDRESS
GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV:
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3W2
Tel: 416-259-1430

ODGOVORNA UREDNICA / CHIEF EDITOR:
Cvetka Kocjančič
e-mail: CvetkaKocjancic@theslovenian.com

UREDNICA / EDITOR:
Milena Soršak
e-mail: MilenaSorsak@theslovenian.com

IZVRŠNI UREDNIK / PRODUCTION EDITOR:
Frank Brence
e-mail: FrankBrence@theslovenian.com

ADMINISTRACIJA / ADMINISTRATION:
Sandra Komavli
e-mail: SandraKomavli@theslovenian.com

MARKETING:
Florian Markun
e-mail: FlorianMarkun@theslovenian.com

LEKTOR ZA ANGLEŠČINO / ENGLISH EDITOR:
Richard Vukšinič

DOPISNIKI IN OSTALI SODELAVCI / WRITERS AND
OTHER MEMBERS OF THE PRODUCTION TEAM
Anica Resnik, dr. France Habjan, Silva Plut, dr. Anne Urbančič,
Frank Novak, Martin Polanič, Roman Travar, Miro Koršič,
Ciril Soršak, Marjan Kolarič

SPLETNA STRAN / WEB PAGE:
www.theslovenian.com

LETNA NAROČNINA - YEARLY SUBSCRIPTION
Kanada - Canada \$25.00, ZDA - USA \$30.00,
Europa - Europe \$40.00

Uredništvo si prizadeva, a ne sprejema odgovornosti za točnost podatkov. Besedila ne odražajo vedno stališča uredništva.

The editors are making a reasonable effort to provide accurate information, but they assume no liability for the errors or omissions of the writers. Articles do not necessarily reflect the opinion of the editors.

Vsebina

- 2 Uvod
- 4 Slovenski dan na Slovenskem letovišču
- 5 Radijski piknik
- 6 Slovenski dan 2008 - Niagara
- 7 Naše življenje
- 9 Plamen's Trip to Slovenia
- 10 Kulturni obiski iz Slovenije
- 11 Being Slovenian is My Life
- 14 Novomašnik John Nemanič
- 16 Volitve v Sloveniji
Obvestilo konzula RS
- 17 The Devastating Tornado in Slovenia -
A Media Non-Event
- 19 Jože Hozjan - dvajset let predsednik društva
Večerni zvon
- 21 Olimpijske igre 2008
- 22 Pa še nekaj o angelih varuhih
- 24 V podporo predloga novega zakona
- 25 Elsie Kranyc
- 26 Novice in zanimivosti
- 28 Dve zlati poroki Julka in Frank Brence -
Tilka in Polde Benko
- 29 Ali bo na Dunaju ostalo slovensko kulturno
središče?
- 31 Svetovno srečanje slovenskih planincev
- 32 V Sloveniji se je zvišala rodnost
Nesreča na Savi
- 33 Frances Lenarčič
- 39 The Future of the Past
- 42 Spored prireditev

Naslovna slika prikazuje spomenik, ki je bil pred kratkim postavljen na Slovenskem letovišču v spomin in zahvalo vsem preteklim, sedanjim in prihodnjim rodovom, ki si prizadevajo za ohranitev slovenske biti na tem koščku kanadske zemlje. Izklesan je iz kanadskega shield granita, širok je 4.25m in 2.75m visok. Tehta približno 10 ton. Prvotna zamisel se je porodila že pred leti, za 50-to obletnico obstoja letovišča pa po zaslugah mnogih udeležanjila.

Slovenski dan na Slovenskem letovišču pri Boltonu

Milena Soršak

Na Slovenskem letovišču pri Boltonu se je v nedeljo, 6. julija 2008 vršil že 49. Slovenski dan, ki ga je organizirala združena Slovenska skupnost.

Približno 700 rojakov je prihitelo od blizu in daleč, da prisostvujejo najprej sv. maši, ki sta jo darovala župnik iz Šmartna pri Slovenj Gradcu v Sloveniji g. Franc Rataj in kaplan pri Brezmadežni g. Roman Travar, popoldne pa kulturnemu programu. Gospa Nevenka Slavinec

Veleposlanik RS Tomaž Kunstelj

je spretno povezovala spored, ki se je pričel najprej s kanadsko himno, potem pa še s slovensko. Prisoten je bil veleposlanik RS v Kanadi, g. Tomaž Kunstelj, ki je pozdravil vse navzoče in v nadaljevanju čestital organizatorjem in se obenem zahvalil za delo, ki ga slovenska skupnost opravlja že vrsto let za ohranjanje svoje biti v Kanadi. Istočasno se je opravičil za svojo odsotnost na praznovanju 50. obletnice Slovenskega letovišča, kjer se že pol stoletja, daleč od Slovenije ohranja slovenska tradicija in predaja iz roda v rod, in zaželel, da bi se tako nadaljevalo vsaj še naslednjih 50 let. Glavni govornik je bil predsednik VSKO, g. Marjan Kolarič, ki je orisal svoje življenje in delo v prid slovenski skupnosti. Poudaril je, da VSKO deluje po direktivah društev.

V naslednji točki se je predstavil mladi Johnny Založnik iz Kitchenerja,

ki je pravi virtuoz na diatonični harmoniki. Za njim je spregovorila predstavnica mladine gđč. Kristina Križan. Ponosni smo na njo, saj že od rane mladosti deluje v slovenski skupnosti. Njen govor v celoti objavljamo in ji želimo veliko trdne volje pri doseganju novih uspehov. Najmlajši folkloristi, ki so si nadeli ime Nageljčki, so pod vodstvom Irene Soršak-Jager in Nataše Jamnik-Soussa, Sabine Sečnik in Rosie Stodulski

zaplesali nekaj tradicionalnih plesov. Komaj 6-letna Leah Markun je pogumno zapela dve pesmi in osvojila marsikaterega poslušalca, za njo pa se je predstavila plesna skupina Planika, ki jo že vrsto let vodita Nancy Kajin in Monica Costa. Program je zaključil Tony Založnik, ki vestno stopa po stopinjah svojega starejšega brata. Na diatonični harmoniki je zaigral dve skladbi.

Za odlično kosilo so poskrbele pridne gospodinje, za ples in razvedrilo pa je še dolgo v noč igral ansambel Murski Val. Razveseljivo je dejstvo, da so letošnji kulturni program izvajali le mladi, ki so naše upanje in naša bodočnost. To so vidna znamenja, ki govore, da se med mladimi prebujajo zanimanje za slovenstvo, njegovo kulturo in tradicijo in smemo z zaupanjem pričakovati, da se bodo slovenski dnevi nadaljevali še v daljno prihodnost.

Radijski piknik

Cvetka Kocjančič

V sodelovanju z društvom Holiday Gardens je VSKO 26. julija organiziral prvi radijski piknik v podporo slovenski radijski uri Glas kanadskih Slovencev. Isti dan je Krekova banka iz Toronta v Pickeringu organizirala turnir v golfu. Turnir se je začel kot planirano, končali pa so nekoliko predčasno zaradi hude nevihte, ki kar ni hotela pojenjati. Po turnirju so se igralci zbrali na letovišču Holiday Gardens za kosilo in družabno popoldne.

Kljub slabemu vremenu, ki igralcem golfa ni bilo niti malo naklonjeno, saj je večkrat močno deževalo in treskalo, se je piknika udeležilo presenetljivo veliko ljudi, kar dokazuje, da poslušalci cenijo prizadevanje radijskih sodelavcev, ki se vsak teden trudijo, da v slovenske domove v Ontariu prihajajo novice iz Slovenije, novice iz tukajšnje slovenske skupnosti ter lepe slovenske pesmi.

Tudi radijskim sodelavcem, ki so tokrat prvič v živo posneli radijsko oddajo, je vreme močno nagajalo, še zlasti, ko je zaradi grmenja in treskanja večkrat prekinila elektrika; v popoldanskih urah pa se je vreme le nekoliko ustalilo in so najprej radijski sodelavci (napovedovalec Dare Kristan ter glasbena tehnika Miran Vamberger in Vasja Kovačič) ter ansambel Golden Keys s posebno gostjo Kristino Križan posneli oddajo, potem pa je bila tudi priložnost, da so se gostje zavrteli.

Člani društva Holiday Gardens so tudi tokrat postregli goste z okusno hrano in kljub slabemu vremenu napekli dovolj odojkov, da je bilo za vse dovolj te specialitete, po kateri so na tem letovišču še posebej znani.

Obiskovalci radijskega piknika so torej imeli priložnost, da so videli, kako se dejansko snema radijska oddaja. V petnajstih letih so radijski sodelavci pripravili nešteto takih oddaj, v studiu seveda, ampak tudi tam ne gre vedno vse gladko. Glavni urednik radia Glas kanadskih Slovencev se je na prireditvi javno zahvalil predsedniku Vseslovenskega odbora Marjanu Kolariču, vsem radijskim sodelavcem, članom Holiday Gardens, ki so bili pripravljene soorganizirati ta piknik, ter vsem sponsorjem in prijateljem radia Glas kanadskih Slovencev.

Vasja Kovačič in Miran Vamberger med snemanjem oddaje

Slovenski dan 2008 – Niagara

Frank Novak

Slovenski koordinacijski odbor Niagara je z letošnjim gostiteljem – župnijo sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu – v nedeljo, 29. junija pripravil 19. Slovenski dan za rojake v tej okolici.

Dan se je začel s slovesno sv. mašo, ki jo je daroval župnik Drago Gačnik ob sodelovanju predstavnikov organizacij in župnijskega pevskega zbora. Po maši je misijonarka s. Dorica Sever z besedo in sliko predstavila njeno nadvse zanimivo poslanstvo med Inuiti na skrajnem severu Kanade.

Kulturni program ob 14. uri je imel dva dela. Najprej smo zapeli obe himni, nato je bila predstavitev sodelujočih članov koordinacijskega odbora in društev (Lipa Park, Bled, Slovenski park, Sava, Triglav, Župnija sv. Gregorija Velikega, Kulturno društvo, Društvo sv. Jožefa in Canadian Slovenian Scholarship foundation).

Častni govornik je bil veleposlanik RS,

Skupinska slika nastopajočih

njegova ekselencija gospod Tomaž Kunstelj.

V drugem delu programa so sodelovali Moški zbor Majolka, mlajša plesna skupina Soča, pevski zbor Slovenski park, Lipa Park (z recitacijo), mladina in učenci slovenske šole Sava, Folklorna skupina Triglav, Župnijski mešani zbor, moški zbor Bled, program pa je zaključila folklorna skupina Soča.

Mlajši plesalci folklorne skupine Soča

Kanadsko slovensko zgodovinsko društvo je ta dan pripravilo razstavo o naseljevanju Slovencev v Kanadi.

Za številne otroke je bila izredno živahna “mini olimpiada” Slovenskega dneva zunaj na travnatem igrišču.

V družabnem delu programa je razgibal obiskovalce ansambel Murski val.

Tudi tokrat je bilo vreme naklonjeno gostitelju, ki je odlično opravil svojo nalogo. Naslednje leto je gostitelj Slovenskega dneva Slovenski park.

Naše življenje

Anica Resnik

Dnevi visokega poletja se krajšajo. Ob večerih po Kresni noči bi jih za nekaj časa radi pripeli na sinje nebo in sanjali o zlatih žitnih poljih v daljni domovini pod gorami.

V kratkih in daljših poteh v sedanjem modernem svetu velemest in industrije zlata žitna polja in obdelana zemlja izginjajo pod težo novih naselbin in ogromnih sivih zgradb brez oken in lepote.

Ura vožnje z avtomobilom je potrebna iz mesta, da zadihamo sveži zrak, da nas objame mir in tišina proste narave.

Julij in avgust nas vabita v naravo. Mnogo dežja so stresali težki oblaki, da je vse še vedno v bujni rasti in zelenju. Suše in hudega vremena nas je Stvarnik obvaroval vsaj tu v Ontariu.

Poletni programi na naših letnih krajih okrog Toronta spet prinašajo obiskovalcem razvedrilo, družabnost, zdravje in veselje. Praznujemo različne jubileje, ki so znamenje zdravega slovenskega naroda, razkropljenega po širnem kanadskem svetu. Poglejmo na zadnjo stran našega Glasila in Lovskega vestnika, kjer se v napovedanih poletnih dejavnostih pokaže vsa ta življenjska vitalnost kanadskih Slovencev v zadnjih petdesetih letih ...

6. julija smo na Slovenskem letovišču praznovali tradicionalni Slovenski dan z jutranjo sveto mašo in popoldanskim kulturnim programom.

13. julija so prekmurski rojaki na letovišču Večerni zvon priredili piknik s popoldansko tombolo.

20. julija je bilo domače praznovanje

primorskega društva Simon Gregorčič. Za zabavo so poskrbeli glasbeniki in pevec iz Slovenije.

V julijskih sobotah in nedeljah se na Slovenskem letovišču zbira mladina k športnim igram. Že več kot trideset let jih kot prijatelje in športnike obiskujejo mladi Slovenci iz Chicaga.

3. avgusta je Slovensko letovišče praznovalo svoj 50-letni jubilej. K sobotni večerji in plesom pod zvezdami se je zbralo preko 300 ljudi. K nedeljski sveti maši je v lepem sončnem dnevu prišel rod mladih in mlajših članov letovišča, ki sedaj uživajo mir in prostost tega slovenskega kraja v Kanadi, ki so ga pripravili in vzdrževali njihovi starši in stari starši. Mnogi od njih so že odšli na drugi svet k Bogu in Njegovi Materi, kateri so z vsem vernim srcem služili vse življenje.

Č. g. Ivan Plazar se je teh pokojnih članov letovišča spomnil v svojem mašnem nagovoru. Po domačem kosilu so bili vsi navzoči povabljeni k posebnemu dogodku. Novi član letovišča g. Darko Medved je s svojim sinom Christianom organiziral prihod

zračnih padalcev na letovišče. Velikanska novost!

Visoko v zraku smo zagledali štiri čudne prikazni, sedeče pod pisanimi baloni z vihrajočimi zastavami, počasi plavati po zraku proti športnemu igrišču. Nenavadni prizor, veselo ploskanje in vsa množica se počasi pomika na dvorišče pri dvorani k programu, ki je bil vsebinsko prirejen za današnje slavje, za našo domačo srenjo, veliko letoviško družino in njihove prijatelje. Predsednik John Kuri je s svojimi odborniki izpeljal odlično delo: romantična razsvetljava letovišča z veliko številko (50) sredi hriba nad bazenom, bele zastave z letoviškim grbom ob dvorani ...

Program je vodil letoviščar Val Končan, ki je povabil svojo sestro Mojco Končan D'Imperio, da s svojim dekliškim zborom vodi petje državnih himn. Štirje padalci so prinašali sedaj na prizorišče zastave, ki so prej z njimi plapolale v zraku: kanadsko, slovensko, letoviško in ameriško.

Tone in Nevenka Slavinec v vlogi Abrahama in moderne deklice

ing. John Kuri ml. in Jože Kastelic

V kratkih govorih so Anica Resnik, Francka Jakopin McCormick in Nataša Milavec predstavile zgodovino Slovenskega letovišča.

Sledil je komični nastop Toneta in Nevenke Slavinec v vlogi Abrahama in moderne deklice, Mojca Končan in Jimmy Ulčar pa sta zbirala mnenja navzočih o letovišču in dogodkih na njem.

Predsednik John Kuri se potem v imenu letovišča zahvali Jožetu Kastelicu za vse njegove zasluge in mu podari vrtno klop.

Uradni program je končan z veliko torto za vse navzoče. Ansambel Brajda je igral za ples in prijetno nedeljsko popoldne. Za petdesetletni jubilej je odbor izdal brošuro o zgodovini letovišča opremljeno z mnogimi fotografijami.

Ko ob prvi petdesetletnici iščemo prve člane, jih le malo najdemo. Drugi in tretji rod preživlja tu poletne dni in ohranja kraj za bodočnost Slovencev v Torontu in okolici.

Ljubi Bog in Marija z Brezij naj jim pomagata.

V knjigo umrlih smo dopisali letoviščarje Janeza Bančiča, Elsie Kranjc, Terezijo Ritlop in Jožeta Bogoviča, očeta Anie in Mary Tratnik.

Plamen's Trip to Slovenia

Amanda Bergant

Over the past seventeen years, Vokalna Skupina Plamen (under the leadership of Maria Ahačič-Pollak), has had the good fortune to be an active member of the Slovenian community in the Greater Toronto area. The hard work and dedication of our members has resulted in many achievements: several overseas tours (Slovenia, Australia), singing in Canada's Parliament building, and participating in many cultural festivities and concerts. We have recorded two CD's – most recently a Christmas CD was completed in 2007.

With the support of the Ministry for Slovenians Living Abroad, the Slovenian Embassy in Ottawa, and our many sponsors, we were given the opportunity to travel to Slovenia for the fourth time as representatives of Canadian-Slovenians. Our promoter, Imago Sloveniae, helped to organise two of our three June concerts – at Grad Zemono (Vipava), and in Ljubljana. We were fortunate to acquire the expertise of such a prestigious promoter.

Plamen was also fortunate to have the accompaniment of pianist Mateja Pleteršek and guitarist Mike Orešar. Our

emcee was the well known radio and television presenter Janez Dolinar who is always able to bring his special flair to any event. The addition of these accomplished artists really helped add to the total experience at our shows.

Overall, Plamen had three concerts in total: at Grad Zemono near Vipava, in Brežice at the world famous Viteška Dvorana, and again in Ljubljana inside the Mestna hiša. We were incredibly lucky in obtaining such wonderful concert venues; thanks, no doubt, to the hard work of our director, Maria Ahačič-Pollak. The beauty of the Slovenian countryside is matched only by the beauty contained within the walls of its historical buildings; each venue we sang in outshone the other.

President of the Republic of Slovenia Janez Janša with Vokalna skupina Plamen

Grad Zemono sits atop a small hill outside of Vipava (in the Primorska region); the building looks out onto fields for miles around – the setting is wonderfully bucolic. The building itself is from the Baroque era and the small hall inside is covered entirely in wonderful frescos. As you can imagine, singing inside such a hall makes for an incredible experience. The pianist Mateja Pleteršek was to have accompanied us that evening but in one of the few glitches we encountered during our tour, the piano was found to be locked and with no key in sight! This unfortunate occurrence was fixed at our next concert in Brežice.

Singing at the Viteška Dvorana in Brežice, a world famous concert venue, was one of the highlights of our tour. This is truly one of the most spectacular concert sites one could ever hope to perform in. This hall, covered in the most exquisite baroque frescos, makes for a striking setting. Vokalna Skupina Plamen had one of its most memorable concerts of the tour in Brežice; with the addition of our accompanists, and a new emcee Boris (from RTV Slovenija), we sang our hearts out. The concert at Brežice was recorded and broadcast live onto RTV

Slovenia; an honour to be sure.

In addition to our three concerts, we were given the opportunity of a lifetime. Vokalna Skupina Plamen was invited to sing in Slovenian Parliament for the Državni Zbor, in honour of their Independence Day celebrations. We couldn't begin to describe the incredible feeling of pride at the moment when we sang the Slovenian anthem in that setting. That pride is felt even more so this year with Slovenia's term as the head of the EU. All around us we saw incredible growth, and optimism from all Slovenians' for the future ahead.

Plamen feels honoured to have been given this chance, not only fulfilling a personal milestone for the choir, but one for all Canadian-Slovenians. By becoming the first Canadian choir to participate in such an event, we realise that the Slovenian government is recognising the contribution to Slovenian culture by groups and communities living abroad. Everyone should take heart that our efforts at upholding Slovenian culture, here in Canada, does not go unnoticed.

Thank you for giving us the opportunity to share our Slovenian experience with all of you.

Kulturni obiski iz Slovenije

Iz Slovenije bodo v avgustu v Kanadi gostovali ansambel Spev, katerega turnejo organizira Tone Vrčkovnik in 30-članska folkorna skupina iz Moščancev v Prekmurju, za katero je v Torontu prevzel organizacijo Tone Flegar.

Ansambel in folkorna skupina bosta ime-la po nekaj nastopov v Torontu in okolici.

Konec avgusta pride samo za nastop na Oktoberfestu Slovenskega lovskega in ribiškega društva v Allistonu znani pevec Brendi.

Being Slovenian is My Life

Kristina Križan

Speech delivered at Slovenian Day, Bolton

When I was asked to be this year's Slovenian Youth Speaker I was completely shocked and thrilled. My first thoughts were, "I love this community, this will be a great opportunity to say a few words and hopefully make an impact to the youth and to all generations." But as I began to think, the word PRESSURE filled my head. Not because of nerves, but because of knowing people might be making judgmental

Kristina Križan

thoughts of me while I stand here. And that is how I feel most of the time, especially in this community, and I think I can say that most youth have felt this way before. I guess in many situations there are always people at the bottom and there are people at the top. But with this hierarchy of top to bottom brings hesitation and that happens with the youth in particular. In general, being a youth is not easy, there are many life-learning challenges that we go through, and to add a cultural challenge on top, adds extra pressure. But being Slovenian should not be a pressure; it should be natural, joyful and fulfilling.

We are a community, a group of people that share common beliefs and traditions. And sometimes we take for granted on how lucky we are to have the events and facilities given to us. How many times

have you actually thought to yourself, "I really am lucky to be apart of this society and to know there are people here who will support and share with me my background and beliefs?" Or, for some of you, it might not be that big of importance. Many people in this world do not even understand words such as culture, beliefs, language and community, but we do. Through generations our community has evolved

creating various park facilities, organizations, schools, and churches, but how long will these organizations last? I speak to the youth in particular, because I see it with my own eyes at yearly events and the small number of youth that attend. I cannot say and do not know the exact reasons for these small outcomes, but I do know we all want a strong community and growing culture. We should be supporting each other, taking hold of our culture, learning to love it and sharing it with all ages. There should not be any boundaries or limits, but, there should be opportunities and possibilities given to everyone.

Us youth do have ideas, they may not seem perfect or right, but we always need a helping hand, support and guidance, to teach us about our culture, or how will we be able to pursue our traditions? Or even have the urge to continue living through

our values? If there is no willingness to support the youth, our heart for the culture will weaken, because we will feel that we are not important enough to be a part of this community. I think anyone should be happy that the youth are willing to take part in general, so grab a hold of that chance and let it bloom.

We are a community that should be constantly building relationships with each other, and not for ourselves. We need to work together in cooperation and not on our own. Our great-grandparents, grandparents and parents put countless hours of hard work and a lot of faith into building this community; without them we would not have the events and organizations that we have now. But we the youth are next in line, and as we grow older and create families of our own, I think we all know that we would want our future generations to keep traditions growing strong.

I know some of you do not speak Slovenian, but that is ok, it does not limit you to participate in various events or groups. As generations grow here in Canada it is hard to keep second languages living. But there is more to communication than language, it is building a warm welcome with open arms that creates a respectable environment, without this, our community might fall in numbers, and in years to come, we might not have what we have today.

At this moment, I would just like to say a few words in Slovenian.

Mi vsi vemo, kako nam je potrebna slovenska kultura, zato želimo in si prizadevamo, da bi se za zmeraj obdržala.

Toda, ne smemo pozabiti, da je vsak od nas del te skupnosti. Naša dejanja ponavadi ganejo več ljudi, kot si mislimo. Večkrat se zberemo skupaj, novice pa si tudi med seboj sporočamo. Da pa ne izgubimo te skupnosti, je treba imeti spoštovanje, razumevanje, komunikacijo in trdno voljo. Vse te štiri besede so zelo pomembne za ohranjanje kulture in jezika. Ne smemo pustiti, da nas male neprijetnosti in ovire vržejo s poti, ampak moramo s trdno voljo učiti mladino in ji dati možnost, da sodeluje v slovenski skupnosti.

Spoštovanje je zelo pomembno med ljudmi, vendar nekateri pozabljajo na to. Nekateri imamo drugačna prepričanja in mnenja, kar pa je le človeška narava. Toda, zmeraj moramo pokazati vsakemu, da je dobrodošel in pomemben v naši skupnosti. Drug drugega moramo podpirati in poskušati, da bi dobili čim več mladine v našo skupnost, ki je naša bodočnost. Mi imamo veliko idej, ampak če nimamo podpore od drugih, bomo izgubili še to voljo, kar je imamo.

Zaradi tega moramo delati skupno kot prijatelji, se učiti kulture in ne zgubiti volje. Mogoče vsak od nas ne vidi zdaj, kako pomemben je ta del našega življenja, ampak če začnemo v mladosti in ustvarimo skupnost, kjer je vsak od nas dobrodošel, bomo z lahkoto dosegli cilj, za katerega se vsi trudimo in delamo. Saj imamo vsi le en cilj, da ga dosežemo, in to je, da bi se slovenska kultura še naprej ohranjevala.

Being Slovenian is my life and I am proud of it. There have been moments when I have wanted to quit because of issues that

dealt with power instead of harmony. But as you can see I am still here and willing to take my part, even though at times it is difficult to know that there are people looking for self-fulfillment rather than building a group connection. I cannot stress the importance of having the respect, communication, understanding and motivation between all of us, to keep our community strong and together.

I do highly urge the youth to take part in activities and events. Being Slovenian is a beautiful culture, we have dance, music, sports, food, language, and much more, but most importantly, we have each other and we have support from the Slovenian community. Do not be afraid to take that first step, because those are the most worthwhile ones we take in life.

The youth are the future of what our past generations have left for us. We must work together to keep this culture growing and motivate each other to keep our traditions strong. There will be laughter and there will be tears, but there will be a bond and a moment of when people have come together to create and share a common interest.

I urge each and every one of you to just smile to the next person you see today, maybe even say a simple hello, because we are all here for the same reason and that is to celebrate, celebrate our Slovenian Culture. To the youth, be proud of who you are and of your heritage. I encourage you to learn about what being Slovenian is all about, take any approach you are comfortable with, but I guarantee you a positive outcome. And to the other generations, I would like to

say thank you for what you have built for us and for future generations to come, but remember your actions now are what will affect the generations to come. Help and motivate the youth, believe in us, motivate us and help us. We are all in this together as one, just because we might not all agree on one specific thing, does not mean we cannot make it work. We are all here today creating a moment, a moment of the present, reflecting the past, and creating the future. Remember each and every one of you is important and counts in this community, just one little act of help and respect will make a difference in keeping us together.

I would like to thank you very much for giving me the opportunity to stand in front of you today and in being this year's Youth Speaker. I am much honored to have been able to talk about my love for our Slovenian Culture. Remember we are all here because we want to keep our culture alive, so let us keep that motivation forward, working together as a team, and that impact will help in creating a better looking future. I wish you all the very best and have a wonderful afternoon.

SFS Nageljčki

Novomašnik John Nemanič

Lojze Željko

č. g. John Nemanič

V St. Mary's katedrali v Calgaryju je bil 13. junija 2008 v mašnika posvečen John Nemanič, sin slovenskih priseljencev iz Božakovega v Beli krajini. Slovenci v Calgaryju so mu ob tej priložnosti pripravili lep sprejem v njihovi društveni dvorani. Novo mašo je imel 15. junija v cerkvi Sv. Bonaventure v Calgaryju, ponovitev nove maše pa 22. junija pri Brezmadežni v Torontu, potem pa še v Sloveniji pri Sveti Magdaleni na Božakovem in v župnijski cerkvi v Metliki.

John je že kot devetleten mašni strežnik v Regini v Saskatchewanu začutil, da bi rad postal duhovnik. Brezskrbno mladost mu je skalila prerana smrt očeta. Z mamo in sestro

se je po očetovi smrti preselil v Windsor, Ontario. Tam je končal osnovno in srednjo šolo. Potem je na tamkajšnji univerzi študiral poslovne vede. Med študijem mu je umrla mama, kar ga je zelo prizadelo. Takrat je ponovno pomislil na duhovniški poklic, a ta odločitev še ni bila dokončna. Za eno leto je odšel na študij v Slovenijo. Leta 2000 se je preselil v Calgary. Po kratki zaposlitvi je izgubil delo in takrat se je odločil, da stopi v semenišče. Ko je študiral v Torontu, je navezal stike tudi s sorodniki in prijatelji svojih staršev, pa tudi s slovensko župnijo Brezmadežne.

Nova maša Johna Nemaniča je bila pomemben dogodek za Slovence v Torontu, še posebej za Belokrajnce. Ponovitev nove maše v slovenski cerkvi Brezmadežne v Torontu, ki so jo z župnijo soorganizirali novomašnikovi belokrajnski prijatelji, je bila zelo slovesna. Cerkev je bila lepo okrašena in polna. Še največ je bilo Belokrajncev. Po stari slovenski navadi so slavje polepšale narodne noše, za kar so poskrbeli člani folklornih skupin in tudi nekaj starejših farank. Še posebej je izstopala Nada Čemas v belokrajnski noši. Z gospodom Nemaničem so somaševali župnik Tine Batič, g. Ivan Plazar in g. Roman Travar.

Po maši se je slavje nadaljevalo v dvorani. Odlično kosilo je pripravila Marija Soršak s pomočnicami. Po kosilu so sledili nagovori. Novomašniku so čestitali župnik Tine Batič, častni generalni konzul RS Jože Slobodnik, predsednik Belokrajnskega kluba Janko Bubaš in predsednica Ženske

lige pri Brezmadežni ga. Marija Šteblaj, ki sta novomašniku izročila društvena darila. Čestitala mu je tudi slovenska misijonarka Dorica Sever, ki je iz daljnega kanadskega severa prišla tisti čas v Toronto na obisk. Nekaj ganljivih besed je spregovoril novomašnikov sorodnik Ivan Pezdirc. Nada

Duhovniki gg. Batič, Nemanič, Plazar in Travar z ministranti

Čemas je tudi za to priložnost napisala in recitirala pesem. Nazadnje je tudi Lojze Željko recitiral svojo pesem o Belokrajcih. Po končanih govorih se je novomašnik zahvalil vsem navzočim za tako lep sprejem, posebej pa še organizatorjem tega slavlja.

Za ponovitev nove maše v Torontu so se zavzeli župnik pri Brezmadežni Tine Batič in novomašnikovi belokrajnski prijatelji. Veliko organizacijskega dela so opravili Ivan Vukšinič, Nada Čemas in Ivan Pezdirc, cerkev in dvorano so z rožami okrasile Marijine sestre, župnijska Ženska liga pa je poskrbela za pecivo. Zahvala velja tudi slovenskim podjetnikom in posameznikom za njihove finančne prispevke, za kar sta se še posebej zavzela Pavle Bizjak in Ivan Vukšinič. Omeniti je treba tudi to, da je upokojeni duhovnik Anton Vukšinič, ki

sedaj uživa jesen življenja v slovenskem starostnem domu Lipa, podaril novomašniku svoj novomašni kelih, ki je bil izdelan 1938. leta. Gospodu Nemaniču bo to lep spomin na rojstni kraj njegovih staršev, na belokrajnsko vas Božakovo, iz katere je izšlo pet duhovnikov. Dva Nemaniča sta bila rojena

in sta delovala v Sloveniji, g. Vukšinič je bil rojen v Sloveniji in je v glavnem deloval po kanadskih župnijah v Ontariu, g. Repovž je bil rojen v Argentini in novomašnik Nemanič v Kanadi. Na slovensko poreklo bosta novomašnika spominjali tudi dve albi (ena v belokrajnskem, druga pa v gorenjskem stilu), ki jih je sešila Mimi Končan, z vezanjem okrasila pa Nada

Čemas. Ciril Soršak pa je poskrbel, da bo imel g. Nemanič na ponovitev nove maše v Torontu lepe fotografije.

Po novomašnem slavlju v Torontu je g. Nemanič odpotoval na obisk v Slovenijo, po vrnitvi pa je v Medicine Hat, Alberta, začel svojo prvo duhovniško službo.

V cerkvi Brezmadežne

Volitve v Sloveniji

Predsednik Slovenije Danilo Türk je 30. junija razpisal volitve v državni zbor, ki bodo v nedeljo, 21. septembra. Državna volilna komisija RS je sklenila, da bodo volivcem s stalnim prebivališčem v tujini, ki živijo zunaj Evrope, na septembrskih parlamentarnih volitvah poslali uradne prazne glasovnice, volivci v evropskih državah pa bodo po pošti glasovali s »pravo« glasovnico. Tako bodo lahko državljani v zelo oddaljenih krajih pravočasno volili, ker jim ne bo treba čakati na dokončnost seznamov kandidatnih list.

Zakon o volitvah v DZ določa, da lahko volivci, ki nimajo stalnega prebivališča v Sloveniji, glasujejo po pošti ali na konzularno-diplomatskih predstavništvih. Leta 2006 je bilo določeno, da se volivcem, ki nimajo stalnega prebivališča v Sloveniji

in so vpisani v posebni volilni imenik, pošlje volilna karta, tudi če ne izrazijo želje po glasovanju. Prazne glasovnice bodo začeli pošiljati s 1. avgustom, 5. septembra pa naj bi bile že znane kandidatne liste. Ustavno sodišče je tudi opozorilo, da bi morala DVK državljanom v tujini hkrati s prazno glasovnico poslati tudi obvestilo o tem, iz katerih uradnih objav je pred volitvami mogoče ugotoviti podatke o kandidatnih listah. Na prazno glasovnico bodo volilci napisali ime in priimek kandidata, za katerega glasujejo, ali listo kandidatov. Glasovnici bo priložena tudi volilna karta, ki jo mora volivec lastnoročno podpisati.

Na predlog zunanjega ministrstva bo volišč v tujini 34, in sicer v 27 državah.

Obvestilo konzula RS

V zvezi z volitvami, ki bodo v nedeljo 21.9.2008, bi radi opozorili rojake v Kanadi, da bodo volitve organizirane tudi v prostorih Veleposlaništva Republike Slovenije v Ottawi in v prostorih Generalnega konzulata Republike Slovenije v Torontu. Kdor bi želel glasovati po pošti, mora do 22.8.2008 Državni volilni komisiji, Slovenska cesta 54, SI-1000 Ljubljana, posredovati zahtevek za glasovanje po pošti in sicer neposredno na naslov, ali na faks 011 386 1 43 31 269 ali skenirano (zaradi podpisa) po elektronski pošti na naslov: rvk@gov.si. Kdor ima stalno prebivališče v tujini, lahko glasuje tudi na volišču doma, če to sporoči Državni volilni komisiji do 18.9.2008.

Kdor začasno biva v tujini, lahko priglasí volitve na diplomatsko konzularnem predstavništvu do 21.8.2008.

Obrazci bodo objavljeni na spletni strani: <http://www.dvk.gov.si/>

Ponovno bi opozorili vse rojake, da je še vedno čas, da prijavijo svoje stalno prebivališče Upravni enoti ali Veleposlaništvu RS v Ottawi.

The Devastating Tornado in Slovenia - A Media Non-Event

By Branka Lapajne, Ph.D.

‘If a tree falls in a forest and no one is around to hear it, does it make a sound?’ is a philosophical question that can be debated ad infinity. However, if one were to revise the question and instead ask, ‘If a tree falls in a forest and there is no interested media around, does anyone hear about it?’, then one gets a very simple answer: No! Not even if thousands of trees fall.

One would expect that if a tornado completely destroyed 600 hectares of forests in any part of North America, even isolated northern reaches of Canada or Alaska, sooner, rather than later, the public would hear about it. Satellite photos would likely record the damage and news agencies would pick up the story and report on it. Similarly, if a comparable event were to occur in China or India, and possibly any other country where

he international media has reporters or its affiliates, it would be reported upon, most often within moments of its occurrence. How many times have we seen ‘breaking news’ on news networks, often while the event was in progress?

Yet when a tornado extensively damaged 26,000 to 28,000 hectares of farmland, completely destroyed 600 hectares of forests, while heavily damaging another 8,700 hectares, tore roofs off homes, and damaged apartment buildings, elementary schools and other property on Sunday July 13th in Slovenia, followed by another crippling storm on July 14th, the natural disaster did not merit even a few lines in any of our daily papers. The koala bear caught in the car fender in Australia got more coverage! Slovenia is not in some far-flung,

isolated part of the planet. It is located in Central Europe, part of the European Union and is a transit route for tens of thousands of tourists heading to the beaches of the Adriatic coast.

Only through personal contact with people living in Slovenia and a look at the Slovenian daily papers, provided information as to the extent of the damage which the country suffered. To date, the total accumulated damage has been estimated at 50 million euros. With a population of two million, this means that the loss per person is 25 euros. It does not sound like much, but if one

Destruction of forest near Kamnik

extrapolates this in Canadian or American terms, it is equal to a natural disaster in Canada of nearly \$1.2 billion, or about \$12 billion for the U.S. Clearly an enormous burden for any country to bear.

The tornado, with winds which reached 150 to 200 kilometers per hour, took about an hour to rage from the western part of the country, through the central region to the eastern-most part on the Hungarian border. The same day storms apparently also raged in parts of northern Italy and southern Austria, though apparently not to the same extent. In the eastern region, Prekmurje, 80% to 100% of crops were totally destroyed, some just before harvest. The destroyed forests, in the central and eastern part of the country, would have provided 440,000 cubic meters of lumber, estimated at 17.4 million Euros. Forty farms have lost their primary source of income, their trees, a loss of between 11 and 15 million Euros. It will take at least a generation for these trees to be replaced.

Another victim of the storm is the culturally important Arboretum in Volčji Potok. The botanical gardens lost 222 trees, with another 600 trees damaged, some of them fifty to seventy years old.

As soon as the storm passed through, local residents and relatives came to the assistance of those directly affected. Within a day, several accounts were opened to raise relief funds for the victims of the storm. Rather than going cap in hand, looking for help, people rolled up their sleeves and set to work, repairing the damage.

By any stretch of the imagination, this event rated at least a few lines in our local newspapers. While small in number, there

are still tens of thousands of Slovenians, or people of Slovenian descent, living in the U.S., Canada and Australia, who would have been interested in reading about this natural disaster. It makes one wonder what the media considers suitable to report upon. A few less paragraphs about Hollywood couples and their various offspring and more real news would be a welcome relief. However, it is very unlikely that this will occur any time soon. Until such time, it is fortunate that the internet makes it possible to access foreign language media sources, and thus provide the news the English-language media seems to deem of little interest.

For those people interested in assisting the victims of the Slovenian tornado, two accounts have been set up at Toronto-area Slovenian Credit unions, under the name: Slovenian Tornado Relief.

Slovenia Parishes (Toronto) Credit Union - 725 Brown's Line, Toronto Ont. M8W 3V7 Canada Account No. 7575

Krek Slovenian Credit Union - 747 Browns Line, Etobicoke, Ont. M8W 3V7 Canada Account No. 82081

For those not close to a branch of these two credit unions, and to save on bank transfer costs, checks can be sent to: Slovenian Tornado Relief, c/o 108 Hollywood Ave., Willowdale Ont. M2N 3K3, Canada

All funds raised will be given to the Slovenian Catholic charity - Karitas, which is the most reliable in terms of getting assistance to those most in need.

(Reprinted by permission from Canada Free Press)

Jože Hozjan – dvajset let predsednik društva Večerni zvon

Cvetka Kocjančič

Jože Hozjan

Malo je tako zavzetih Slovencev v Kanadi kot Jože Hozjan, ki bi se tako prizadevali za dobrobit svojih ožjih prekmurskih rojakov in društva, ki so si ga pred več kot petdesetimi leti ustanovili, da bi si medsebojno pomagali in ohranjevali svoje slovensko narodno izročilo. Že enaindvajseto leto je predsednik prekmurskega društva Večerni zvon v Torontu. Za to svoje požrtvovalno prostovoljno delo je leta 2006, ob 50. obletnici društva Večerni zvon, prejel priznanje Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Jože Hozjan se je rodil leta 1940 v Veliki

Polani v Prekmurju. V družini je bilo pet otrok. Štefan se je poročil v domači vasi. Trije – Ignac, Marija in Jože - so odšli iskat kruh v tujino in so se drug za drugim preselili v Kanado. Mlajša sestra Elizabeta, ki naj bi prevzela domačo kmetijo, pa je v rani mladosti izgubila življenje v prometni nesreči.

V Polani je Jože končal osem razredov osnovne šole, potem pa je ostal na domači kmetiji, kjer je bilo z živino in z obdelovanjem polj in vinogradov vedno dovolj dela. Po odsluženi vojaščini v Kraguljevcu v letih 1960-61 je uvidel, da se je tudi a na kmetiji marsikaj spremenilo. Hozjanovi so nakupili kmetijske stroje, ki so zmanjšali potrebo po delovni sili doma na kmetiji. Jože se je poskušal zaposliti v kmetijski zadrugi in ker tam ni dobil dela, je šel, tako kot mnogo drugih Slovencev iz obmejnih krajev, na delo v Avstrijo. Nemščino se je učil že v osnovni šoli, tako da se je jezika hitro privadil in v podjetju, kjer je bil zaposlen, pogosto tolmačil Bosancem, ki so tiste čase trumoma prihajali na sezonsko delo v Avstrijo.

“Brat in sestra sta že bila v Kanadi, zato sem se odločil, da grem za njima,” je povedal Jože o svoji odločitvi za odhod v Kanado. “Z garantnim pismom, ki sta mi ga poslala, nisem imel težav pri pridobitvi dovoljenja za priselitev v Kanado, pa tudi obveznega dela mi ni bilo treba opravljati po prihodu v to deželo. Brat mi je dobil delo pri firmi, pri kateri je bil on zaposlen.”

Tako je pet let delal v skladišču trgovine s preprogami. Medtem je spoznal Marijo Kramar. Pravzaprav jo je poznal že v

domovini, saj sta bila iz iste vasi in sta hodila v isto šolo, ampak ona je komaj začela, ko je on osemletko končal. Takrat mu seveda niti na misel ni prišlo, da bo nekoč njegova žena. Ko je prišla v Toronto k stricu, sta se z Jožetom ponovno srečala in leta 1970 poročila v slovenski cerkvi. V zakonu sta se jima rodili dve hčerki; Sandra še živi doma, Sylvia pa je že zapustila družinsko gnezdo in živi na svoje v Torontu.

Da bi laže preživel družino, je Jože pričel razmišljati, kako bi prišel do boljšega poklica. Najprej je poskušal v avtoličarski delavnici, potem pa se je priučil za vodovodnega instalaterja in v tem poklicu ostal vse do upokojitve.

V prekmursko društvo Večerni zvon se je vključil kmalu po svojem prihodu v Kanado. "Tisti čas je bil Martin Vinčec predsednik in me je povabil, naj se jim pridružim," se spominja Jože. "Dve leti pozneje sem bil jaz izvoljen za predsednika. Tisti čas smo ravno kupili zemljišče v Markhamu, vzhodno od Toronta, ki smo ga nameravali preurediti v društveno letovišče. Vsi smo se zagnano lotili dela, da smo zemljišče očistili, postavili mostiček preko potoka in organizirali prvi piknik. Imeli smo lepe načrte za društveno dvorano in plavalni bazen, pa zaradi planiranega letališča v Pickeringu nismo dobili gradbenega dovoljenja."

V letih 1970-71, ko je bil Jože ponovno predsednik društva, je Večerni zvon naredil eno svojih največjih odločitev - prodali so zemljo v Markhamu in kupili drugo blizu Boltona.

V tistih letih je društvo organiziralo poletna čarterska potovanja v Slovenijo. Pravzaprav jih je organizirala slovenska

potovalna agencija Kompas iz Toronta, ampak brez društva tega ne bi mogla. Tako je Večerni zvon v tistem času vsakega potnika sprejel za začasnega člana. Zanimanje za direkten polet v domovino je bilo zelo veliko, tako da so bila vedno vsa mesta razprodana. "Takrat je JAT delal še čisto po jugoslovansko. Spominjam se poleta, ko sem prišel na letalo, pa ni bilo zame več mesta. Pilot, ki je bil po rodu Slovenec, mi je odstopil svojo posteljo. Tisti čas je imel pilot v kabini posteljo, da je lahko spal, ko ga je ko-pilot nadomeščal."

V tistih letih je šel Jože trikrat s skupino v Slovenijo, pa tudi pozneje je z družino večkrat obiskal domovino.

Predsedniško delo katerega koli slovenskega društva v Kanadi ni lahko, zato je navadno zanj vse manj kandidatov, kar pomeni, da Jožeta situacija sili, da se žrtvuje za društvo. Še zlasti pred osamosvojitvijo je bilo težko krmariti društvo, ko so se Slovenci še bolj politično delili in je bilo vsako sodelovanje s Slovenijo sumljivo. Jože je bil vedno sposoben uspešno in previdno voditi društvo Večerni zvon.

Po naravi je bolj redkobeseden, a zelo preudaren in predvideven. "Pri delu z društvom moraš biti vedno pripravljen na nepredvidene stvari," pravi Jože, "toda če imaš dobre ljudi v odboru, je lepo biti predsednik."

Predsednik je tisti, ki rešuje društvene probleme in skrbi, da vse delo lepo poteka. Kadar pride do nenadnih okvar, kadar so potrebna večja popravila, kadar je treba pred piknikom pokositi travo, očistiti letovišče in pripraviti plavalni bazen, kadar vreme dobro ne kaže in je treba odločiti,

če bo program zunaj ali v dvorani, kadar obiščejo društvo posebni gosti, kadar gre za sodelovanje z drugimi društvi, za sodelovanje v meddruštvenih odborih, vedno je predsednik tisti, na katerega se člani obračajo. Vloga predsednika je tudi, da obiskuje poleg društvenih tudi meddruštvene sestanke, se udeležuje raznih sprejemov, pogrebov, prireditev drugih društev... Jože Hozjan je predsednik, ki mu ni težko prijeto za nobeno delo; tudi govoriti pred mikrofonom se je v svojih dvajsetih letih predsedovanja dobro navadil.

S svojim odličnim vodenjem društva, s svojo prijaznostjo in preudarnostjo ter s svojo veliko vnetostjo za ohranjanje slovenstva v Kanadi in za medsebojno sodelovanje in povezovanje rojakov si je Jože pridobil velik ugled ne samo pri svojem društvu, ampak tudi v širši slovenski skupnosti v Kanadi.

Pregovor pravi, da za vsakim uspešnim moškim stoji pridna in delavna žena, in to velja tudi za Jožeta Hozjana. Njegova žena vedno pomaga pri društvenih delih, še najbolj pogosto v kuhinji. Tudi hčerki priskočita na pomoč, če je treba.

Kot že rečeno, je Jožetov glavni konjiček delo za društvo. Tudi njegovo veselje do petja je povezano z društvom: že od vsega začetka - to bo sedaj že okoli dvajset let - je član društvenega pevskega zbora.

Sedaj, ko je uradno upokojen, čeprav ga podjetje, kjer je dolga leta delal, še večkrat pokliče na delo, ker primanjkuje sposobnih instalaterjev, si vzame tudi več časa za obiske v domovino, pa za preživljanje vikendov v svoji počitniški hišici na letovišču Večernega zvona, saj se tudi takrat, ko ni piknikov, vedno kaj zanimivega dogaja in v družbi njegovih ožjih rojakov se z ženo najlepše počutita.

Olimpijske igre 2008

V petek, 18. avgusta so se v Bejingju (Pekingju) s spektakularno prireditvijo začele 29. olimpijske igre. Prireditve je potekala v znamenju kitajskega zgodovinskega izročila. Geslo letošnjih olimpijskih iger je "En svet, ene sanje".

Po prizorišču se je sprehodilo rekordnih 204 ekip držav udeleženk. Slovesnosti se je udeležilo 90 državnikov, med drugimi ameriški predsednik George W. Bush in

ruski predsednik Vladimir Putin. Slovesnega odprtja se je v imenu Slovenije udeležil minister za šolstvo in šport Milan Zver.

V slovenski reprezentanci je 62 športnikov, 41 moških in 21 žensk. Čast nositi slovensko državno zastavo pa je imela judoistka Urška Žolnir.

Kanadska reprezentanca šteje 331 nastopajočih športnikov, kanadsko zastavo pa je prinesel na stadion Adam van Koeverden, olimpijski in svetovni prvak v kajaku.

Na Olimpiadi, ki bo trajala do 24. avgusta, bo tekmovalo 11.432 športnikov v 28 športnih disciplinah, v katerih se bodo potegovali za 302 zlati medalji.

Pa še nekaj o angelih varuhih

Martin Polanič

Za pripetljaje, ki bi se lahko končali z nesrečo ali mogoče celo s tragedijo, končajo pa se srečno ali vsaj brez večjih posledic, ljudje radi rečejo, da je ta ali oni imel srečo. "Če bi bil samo sekundo prej ali za sekundo pozneje, ali, če bi bil samo pol metra levo ali pol metra desno, ali, če bi ... , bi se verjetno končalo drugače," pravijo. Po vsem tem je v vsakem dogodku, pa naj bo konec takšen ali drugačen, vedno več kot ena enačica ali varianta. Vprašanje je samo, katero pot je izbrala nevidna moč.

***

Bilo je v mesecu juliju. Pričeli so se večdnevni manevri. Kasarno smo zapustili zadnji v koloni, v varnostnem razmahu dveh kilometrov. Izpod gosenic se je dvigal prah, se prijemal na obraze, v ustih mešal s slino in silil med zobe, pod kombinezoni pa se lepil na oznojeno kožo. Po dobrih dvajsetih kilometrih vožnje, ko zapeljem čez most, čutim, da moč motorja naglo peša in po nekaj trzljajih in glasnih pokih iz izpušnih cevi se težko vozilo ustavi, le nekaj metrov na drugi strani rečice.

V tesnem prostoru vozila nas je pet. Zrak vroč, soparen in nabit s hlapi visoko oktanskega goriva. V zadnjem delu kupole in ob straneh na dnu samohodnega topa

pa kakor skladovnice drv, 90 milimeterske granate, pritrjene s sponami in pasovi, z vžigalniki vijoličaste barve, ki spominjajo na oči hudobnih zverin.

Ker je dan poprej divjalo hudo neurje z nalivi, sem najprej pomislil na možnost, da se je v cisterne z gorivom, ki so bile nameščene pred garažami, mogoče primešalo tudi nekaj deževnice. Pri pregledu čistilcev sem v resnici ugotovil prisotnost vodnih kapljic. Očistil sem

filtre, potem pa poiskusal s ponovnim vžigom. Zaganjalnik je s težavo nekajkrat obrnil mehanizem motorja, vendar brez uspeha. Pri večkratnem poiskusu me sovoznik opozori na nekakšno oranžasto bliskanje svetlobe, ki je prihajalo izza mojega hrbta, iz prostora, kjer so bili nameščeni težki akumulatorji.

Splazil sem se s sedeža in odvil vijake pokrova ... Kakor pljusek mrzle vode me je kljub vročini spreletelo po celem telesu. Izolacija električnih kablov, ki so bili pritrjeni na polih baterij, je bila zdrgnjena in razcefrana. Gole, debelo pletene žice pa so se v dolžini nekaj centimetrov drgnile ob pogonsko osovino in pri vsakem poiskusu vžiga povzročale iskrenje. Moja neprevidnost in površnost pri namestitvi in vezavi akumulatorjev bi se lahko končala čisto drugače, če bi...

Nekaj let pozneje sva se s svakom, zbita in utrujena, spuščala z vrha Triglava proti koči na Doliču. Pot naju je vodila čez strmino, ki je bila pokrita z debelo odejo zbitega in uležanega snega. Nekje v sredini sva se ustavila, da bi se razgledala po dolini Trente, ki je bila globoko pod nama. Z vratu sem snel fotografski aparat, da bi poslikal lepoto, ki jo je nudila okolica. Pri tem sem izgubil ravnotežje, spodrsnil in padel. Ležeč na hrbtu z nogami naprej sem nemočno z naraščajočo hitrostjo drsel po strmini navzdol. V hipu sem pomislil na zaščito aparata, poročnega darila iz Kanade. Končno sem s čevlji treščil v kup kamenja in se trdo zaustavil. S težavo sem se postavil na tresoče noge. Ugotovil sem, da razen nekaj prask na rokah in odrgnjenih hlač na zadnjici ni bilo večje škode. Kup kamenja, ki me je zaustavil, je meril le nekaj metrov v širino, na vsaki strani pa ostri robovi prepada.

Čez slabe pol ure sva prispela do kočice na Doliču. Tu pristopi - z daljnogledom v rokah - gorski vodič in pravi: "Fant, imel si neverjetno srečo! Tvoj zdrž smo opazili in s strahom smo pomislili na najhujše. Če bi te zaneslo ..."

***

Ura je bila blizu druge zjutraj, ko sem vozil skozi Toronto. Kljub pozni uri je bila večpasovna cesta nabito polna. Na zadnjem sedežu je bila hčerka z zaročencem, spredaj, zraven mene, pa žena. Vračali smo se iz Kingstona, kjer smo bili na hčerkinem zaključku šolanja in podelitvi diplome. Ker se je slavje zavleklo, smo si že precej pozno v noč našli prijetno gostišče, povečerjali in se malo sprostiti. Tako je čas hitro mineval

in bilo je nekaj pred polnočjo, ko smo se odpravili na pot proti Kitchenerju. Nekaj časa smo se pogovarjali, s časom pa je pogovor zamrl. V vzratnem zrcalu vidim, da je zadaj sopotnike premagala dremota. Tudi žena kaže znake zaspanosti. Vključil sem radio, poiskal prijetno glasbo ter se posvetil cesti ...

Misli mi počasi splavajo na drugo temo: z usnjeno vrstico povijam kroge na starih bambusovih smučarskih palicah. Potrebni so popravila.

Sredi dela, povijanja krogov, se zbudim v gostoti vele mestnega prometa. Avto drvi z nezmanjšano hitrostjo po več pasovni avtocesti. Povsod šviganje žarometov in bučanje drvečih vozil. Zmrazi me. Pogledam v zrcalo. Hčerka je naslonjena na bodočega moža in oba spita. Pogledam ženo. Budna je, vendar ne reče nič. Zaspanosti več ne čutim. Razmišljam ali bi nekje ustavil, da bi se zbral in odpočil. V tem me žena vpraša: "Ali si zaspal?" Brez odgovora razume moj molk. S strahom razmišljam, kaj bi se zgodilo, če ne bi nekakšna nevidna sila v teh kratkih sekundah položila rok na krmilo...

***

V Point Clarku sem podiral staro barako, ki sem jo postavil, ko smo gradili vikend, za shrambo orodja. Ni nam bila več potrebna in da bi okolica bila lepša, sem se odločil, da jo poderem in zgradim novo - manjšo in lepšo. Najprej sem odstranil zunanje stene oziroma lesenitne plošče. Ker je bila hišica zgrajena na stebričkih, dvignjena od tal dobrega pol metra, sem s težkim kladivom za razbijanje kamnov (macolo) spodbijal vogalne opornike, ki so bili zakopani

globoko v zemljo. Pri zadnjem stebričku sem se, kakor že pri prejšnjih, pripravil na pošten zamah. Zamahnil sem z vso silo, ne zavedajoč se, da je bil na tem mestu steber zakopan v rahlo prst, ki je bila kakor moka, sipljiva mivka. Brez upora je kolec popustil. Pri zamahu sem izgubil ravnotežje, kladivo se mi je potegnilo iz rok in streha je zgrmela na tla, še preden sem lahko odskočil. Ko sem se zavedel, sem ležal na tleh z obrazom zakopan v prst. Omotičen in s težavo sem se pobral. Na obrazu sem čutil nekaj toplo lepljivega, ki mi je polzelo po čelu in zalivalo oči. Na temenu glave pa je kljuvala bolečina. Podzavestno sem si snel umazano rokavico,

jo pritisnil na rano in poskušal zaustaviti kri. Ko sem se nekoliko zbral, sem opazil nekaj centimetrov od okrvavljenega roba strehe, iz lesa strleč dolg, kakor otroški mezinček debel tesarski žebelj.

Na urgenci v Kincardineu sem zdravnici, ki mi je šivala rano, pripovedoval, kaj se mi je pripetilo. Zgodbo je poslušala z zanimanjem, pomešanim s kančkom ironije, na koncu pa je rekla: "Imel si veliko srečo!"

***

Zunaj, v večernem mraku, se ena za drugo prižigajo vrtné svetilke. Tudi svetilka v rokah figurice angela varuha že brli in z mehko svetlobo preganja temo.

V podporo predlogu novega zakona

Cvetka Kocjančič

*Peter Kormos in
Andreas Cotič*

Kanadski Slovenec Andreas Cotič, ki se je pred desetletji iz Argentine preselil v Toronto, je 29. julija letos v Queen's Parku skupaj s poslancem Nove demokratske stranke Petrom Kormosom lobiral za podporo zakona o darovanju organov, ki ga namerava NDP ponovno predlagati ontarijskemu parlamentu. Po tem zakonu naj bi imele bolnišnice pravico, da človeku, ki je možgansko mrtev, lahko odvzamejo organe, razen če le-ta pred smrtjo izrecno izrazi, da tega ne želi. Tak zakon je že v veljavi v nekaterih evropskih državah. V Kanadi so o tem že razpravljali, vendar zaenkrat

ne izgleda, da bo zakon sprejemljiv za Kanadčane, ki sedaj s podpisom kartice za darovanje organov lahko dajo svoje soglasje. Strokovnjaki so mnenja, da bi tudi na tak način, s prostovoljnim odločanjem, lahko povečali število darovalcev, če bi ljudi bolj informirali in motivirali za tako altruistično dejanje in če bi bil sistem bolj organiziran in bi bili podatki o potencialnih darovalcih lažje dostopni in bolj sistematično organizirani.

V vsej Kanadi čaka okoli 4.000 oseb na presaditev organov, od tega jih 250 na leto umre, ker organov pravočasno ne dobijo. Samo v provinci Ontario okoli 1700 bolnikov čaka na presaditev organov, med njimi je tudi arhitekt Andreas Cotič, ki so mu pred leti zaradi virusnega hepatitisa že presadili jetra, sedaj pa zaradi komplikacij potrebuje ponovno presaditev.

Elsie Kranyc

Milena Soršak

Po hudi bolezni je 15. maja 2008 v krogu svoje družine preminula Elsie Kranyc.

Elsie je bila potomka staronaseljencev. Njeni stari starši, ki so prišli v ZDA v začetku prejšnjega stoletja z Dolenjske, so se najprej naselili v Clevelandu. Njuna hčerka, Elsina mama, se je v rani mladosti spoznala z Antonom Penkom, ki je prišel tja iz Nadanjega Sela na Primorskem, in se z njim pri 17-ih letih poročila. Po poklicu je bil tesar, zaposlen pri železniški družbi v Conneaut, Ohio. V bližini jezera Erie sta kupila večji del zemlje, kjer sta si ustanovila svoj dom, ukvarjala pa sta se tudi z rejo piščancev, krav in prašičev ter obdelovala velik vrt in sadovnjak. V tem okolju je odraščala Elsie, zato ni čudno, da je bila tako povezana z naravo. Po končani srednji šoli se je zaposlila v domačem kraju. V obeh rodovih njenih prednikov so bili aktivni člani Slovenske narodne podporne jednote, zato je bila že v rani mladosti seznanjena s svojimi rodnimi koreninami. Spoštovala je dediščino svojih staršev.

V začetku 50-ih let je spoznala Staneta Kranjca iz Kanade, svojega bodočega moža, ki je bil obenem očetov sovaščan. Kaj hitro sta spoznala, da sta si drug v drugem našla življenjskega sopotnika. Ko je bila Stanetu zavrnjena prošnja za ameriško vizo, se je Elsie brez obotavljanja odločila za Kanado. 23. julija 1955. sta se poročila v slovenski cerkvi pri Mariji Pomagaj v Torontu. Elsie je kaj hitro postavila temelje svojemu zakonskemu življenju, ni hrepenela po zunanji karieri, njena

družina ji je pomenila vse. Ko je bil Stane ob trdem delu in večernem šolanju veliko odsoten, mu je vedno stala ob strani in še bolj skrbela za njuno odraščajočo družino. Vsi trije otroci, Anita, Eddie in Betty, so dokončali šolanje in si ustvarili svoje družine. Dočakala je rojstva šestih vnukov in dveh vnukinj. Z vsemi je bila do zadnjega trenutka trdno povezana. Ko je zvedela za težko bolezen, si ni želela ničesar

drugega kot njihove bližine. S svojim vzorom zadnje mesece je praktično izpovedovala svoje življenjsko prepričanje: pomagaj bližnjemu, ne povzročaj gorja, bodi prijazen tudi tistim, ki ti tega ne vračajo.

Elsie je v slovenski skupnosti odigrala važno vlogo pri ustanavljanju skavtske dejavnosti. Ko je bilo nemogoče ustanoviti slovensko vejo skavtinj brez za to usposobljene voditeljice, se je vpisala v zahteven tečaj, ga uspešno končala in postala prva voditeljica slovenskih skavtinj v Torontu. Vključena je bila v mnoge slovenske organizacije in prispevala svoj delež s tem, da je podpirala svojega moža, ki je bil večkrat na vodilnih mestih.

Vedno je bila pripravljena pomagati vsakomur v potrebi, posebno je imela rada otroke. To je dokazala tudi s svojo poslednjo željo, da se namesto cvetja daruje v Victoria fond, ki gmotno pomaga pri posebnih potrebah otrokom slovenskega porekla.

Elsie, hvala za plemenito dejanje in vzor, hvala za velikodušno srce. Naj ti bo lahka kanadska zemlja.

Novice in zanimivosti

O škodljivosti mobilcev - Torontska služba za javno zdravstvo opozarja, prvič v Kanadi, da je uporaba mobilcev za otroke in najstnike lahko škodljiva zaradi emisije radijskih frekvenc, zato priporoča, naj otroci pred osmim letom starosti ne uporabljajo mobilcev, najstniki pa naj omejijo pogovore na manj kot deset minut.

Nezadovoljstvo zaradi kanadskih priznanj – Letošnje prestižno kanadsko priznanje Order of Canada je prejel tudi dr. Henry Morgentaler, za katerega je lobirala organizacija Ontario Coalition for Abortion Clinics. To je povzročilo veliko nezadovoljstvo po vsej Kanadi, kajti to priznanje Kanada podeljuje tistim, ki so »izboljšali življenje drugim in na ta način pozitivno prispevali Kanadi družbi«.

400-letnica Quebec Cityja – V četrtek, 3. julija so v Quebec Cityju slovesno proslavili 400-letnico prihoda francoskega raziskovalca Samuela de Champlaina, ki je s svojo ladjo pristal na kraju, ki se je pozneje razvil v prestolico kanadske province Quebec in je odigral pomembno zgodovinsko vlogo pri oblikovanju Kanade. Glavna proslava se je odvijala v tem slikovitem zgodovinskem mestu, v praznovanju pa se jim je pridružilo na stotine drugih kanadskih mest. Okoli 4.000 zvonov širom po Kanadi je zadonelo natanko ob 9. uri zjutraj. Ob svoji 400-letnici je bil Quebec City uvrščen na UNESCO v seznam svetovnih znamenitosti kot eno najlepših zgodovinskih mest.

Kanadska prisotnost v Afganistanu -

Kanadski minister za zunanje zadeve David Emerson je konec julija obiskal Afganistan. Ob koncu svojega obiska je povedal, da bo Kanada poslala v to državo še dodatnih 200 vojakov, ki bodo spremljali helikopterje, ki jih bo tam predvidoma v februarju naslednjega leta namestila kanadska vojska. Kanada ima v Afganistanu že 2.500 vojakov, ki delujejo na področju obrambe, razvoja in diplomacije. Eden največjih kanadskih projektov v tej državi je obnova jezusa Dahla, ki naj bi bil končan v treh letih in bo stal 50 milijonov dolarjev.

Aretacija Radovana Karadžića
Po trinajstih letih prizadevanja je srbski obveščevalni službi Bia konec letošnjega julija uspelo prijeti haaškega obtoženca Radovana Karadžića. Nekdanjemu voditelju bosanskih Srbov so sledili šest tednov, potem ko so od anonimnega klicatelja sprejeli obvestilo, da po Srbiji potuje alternativni zdravitelj z belo brado in sivimi lasmi, katerega glas je zelo podoben Karadžićevemu. Mednarodna obtožnica Karadžića bremeni genocida, sotorilstva pri genocidu, iztrebljanja, umora, namerne usmrtitve, izгона, deportacij, nehumanih dejanj, protipravnega izvajanja nasilja nad civilisti ter zajetja talcev.

8. vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu – 3. julija 2008 je v državnem zboru RS potekalo 8. vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki je bilo posvečeno medkulturnemu dialogu. Udeležence so nagovorili predsednik DZ

France Cukjati, državni sekretar urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan, predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger ter predsednik komisije za mednarodne odnose Vincenc Otoničar.

Umrl je France Miklavčič - V Ljubljani je po daljši bolezni 16. junija umrl znani družbeni delavec in pobudnik Svetovnega slovenskega kongresa, sodnik France Miklavčič.

Proračunski dolg - Dolg državnega proračuna RS je konec leta 2007 znašal 7.395 milijarde evrov, kar je 44 milijonov evrov več kot leto poprej. Dolg države na prebivalca v Sloveniji je po podatkih Evropske komisije lani znašal 4.013 evrov, v Italiji pa kar 26.919 evrov

Srečanje v moji deželi, ki ga že več kot 50 let pripravlja Slovenska izseljenska matična, je letos potekalo v Novi Gorici in se ga je udeležilo med 1.000 in 1.500 slovenskih rojakov, ki živijo po svetu in v zamejstvu. V kulturnem programu so se tokrat zvrstili številni nastopi pevskih zborov, folklornih in gledaliških skupin, obiskovalci pa so si lahko ogledali razstavo miniaturnih furmanskih vozov Janka Samse. Na Bevkovem trgu v Novi Gorici je tiskarski mojster Janez Rozman s potujočo staro tiskarno uprizarjal tiskanje Trubarjeve knjige. Dopoldne je v katedrali v Novi Gorici potekala slovesna maša, ki jo je daroval koprski pomožni škof Jurij Bizjak.

Konec slovenskega predsedovanja EU
30. junija je slovenski minister za zunanje

zadeve Dimitrij Rupel na Trgu Evrope v Novi Gorici francoskemu kolegu Bernardu Kouchnerju predal predsedovanje Svetu Evropske unije in se mu zahvalil za obisk, pa tudi za pomoč, ki jo je Francija nudila Sloveniji v času njenega predsedovanja. Med dosežki slovenskega predsedovanja je Kouchner izpostavil prizadevanje za večjo harmonijo na Balkanu. Na trgu, ki je simbolni kraj vstopanja Slovenije v Evropsko unijo, saj je tam potekala velika proslava ob širitvi EU 1. maja 2004, je Dimitrij Rupel Kouchnerju predal simbolno štafeto, ki jo je pred šestimi meseci prejel od portugalskega ministrskega predsednika.

Halogram Evrope v Ljubljani – Ob koncu slovenskega predsedovanja EU so na stičišču Slovenske, Dunajske in Tivolske ceste v Ljubljani slavnostno odprli Halogram Evrope, ki so ga začeli postavljati že letos spomladi po konceptu Marka Pogačnika. Sestavlja ga 27 kamnitih stebrov, posvečenih državam članicam Evropske unije.

Igor Kenk aretiran - 16. julija letos je torontska policija aretirala 49-letnega slovenskega priseljenca Igorja Kenka, lastnika trgovine The Bike Clinic v Torontu. Poleg več kot tri tisoč ukradenih koles so pri njem našli tudi mamila v vrednosti več kot 70.000 dolarjev.

Šentviški predor, ki je dolg kilometer in pol in so ga po štirih letih gradnje letos poleti odprli, so morali po odprtju nekajkrat zapreti, ker je s predora padal protipožarni omet, in popraviti. Predor je stal 132 milijonov evrov.

Dve zlati poroki

Julka in Frank Brence - Tilka in Polde Benko

50-letnica poroke je pomemben življenjski jubilej, ki ga bolj malo zakonskih parov dočaka, če pa se to dogodi dvema sestrama, ki sta se na isti dan poročili, potem je to res dogodek, ki ga je treba proslaviti. Zlato poroko so Julka in Frank Brence ter Tilka in Polde Benko proslavili 28. junija v slovenski

cerkvi Marije Pomagaj v Torontu, kjer so se pred petdesetimi leti poročili. Vmes pa je bilo pol stoletja skupnega življenja, ki ni bilo vedno lahko, saj življenje v Torontu, še zlasti za mlade Slovence in Slovenke, ki so kot otroci prišli v Kanado, ni bilo tako enostavno, ker so se morali prilagajati kanadskemu okolju, obenem pa nadaljevati tradicijo svojih staršev, ki so svoje otroke vključili v aktivnosti pri slovenski župniji, da bi jim to okolje dajalo občutek pripadnosti in da bi se tam utrjevale slovenske vrednote, ki so jim jih v družinskem krogu privzgojili.

Kulturne dejavnosti in družabne prireditve v župnijski dvorani so mladim ljudem nudile priložnost, da so se med seboj

spoznavali. Tam sta tudi Julka in Tilka Košir spoznali svoja življenjska partnerja. Vsi štirje so bili še sorazmerno mladi, ko so se odločili za zakon, pa vendar so uspeli premagati vse nadloge in težave, saj jim je življenje že pred prihodom v Kanado naložilo dovolj priložnosti za utrjevanje skromnosti, vzdržljivosti in potrpljenja, katoliška naranost pa jih je navdajala z upanjem in prepričanjem, da "ljubezen vse premore".

Po petdesetih letih skupnega življenja oba zakonska para s ponosom gledata na svoje mesto v slovenski skupnosti, ki daje varno zavetje tudi njihovim otrokom in vnukom.

Brencetovi imajo sina in hčerko, ter dva vnuka in dve vnukinji. Benkovi imajo pet otrok, dva vnuka in pet vnukinje. V pol stoletja se je močno povečalo število njihovih sorodnikov in prijateljev. Na njihovo slavo so prišli sorodniki od blizu in daleč, da bi z njimi obujali spomine in jim zaželeli še mnogo srečnih, zdravih skupnih let v krogu svojih najdražjih.

Ali bo na Dunaju ostalo slovensko kulturno središče?

dr. France Habjan

Zadnje čase se po Sloveniji, po Koroškem in med Slovenci po svetu šušlja o negotovi prihodnosti študentskega doma in slovenskega kulturnega centra Korotana na Dunaju. Ta center je dejansko zgodovinsko nadaljevanje več stoletne slovenske prisotnosti na Dunaju, z izjemo v času nacizma, ko je bila Avstrija prisilno priključena Nemčiji. Predno se bomo približali naši osrednji zgodbi, pa se bomo skušali okvirno vrniti nazaj v mesto Dunaj, ki je bilo in ki je še vedno neposredno stičišče evropske vzhodne in zahodne kulture.

Korotan na Dunaju

V dunajskem prebivalstvu se pretaka nemška, poljska, češka, slovaška, ogrska, hrvaška, slovenska in judovska kri in prav to dejstvo je dalo Dunaju neizmerno visoko kulturnost in ustvarjalno vitalnost. Dunaj je privabil velike glasbenike kot Brama, Brockerja, Mahlarja, Straussa in Schonberga. Slovenski izobraženci s Koroške, Kranjske in Primorske dežele so domala vsi študirali do konca prve svetovne vojne na Dunaju, izobraženci s Štajerske pa v

Gradcu. Na svetovno znanem bogoslovnem vseučiteljišču Auguštineju na Dunaju so se izpopolnjevali v diplomskem študiju slovenski teologi: škofje Baraga, Napotnik, Frančišek B. Sedej in dr. J. Ujčič, ki je celo postal direktor Auguštineja. Slovenski teologi so bili zelo spoštovani, saj sta postala dr. Sedej in dr. J. Ujčič dvorna kaplana. Na Dunaju se je pisateljsko formiral in ustvarjal pisatelj Ivan Cankar, dr. F. B. Sedej je leta 1894 na Dunaju ustanovil akademsko društvo Danico, ki je v tistem času združevala vse slovenske katoliške študente, naprednjaki pa so se zbirali v društvu "Slovenija". Iz teh družbenih centrov so potem izšli ob nastajanju nove države Jugoslavije vodilni slovenski politiki, gospodarstveniki in znanstveniki. Dunajska univerza je druga najstarejša univerza v Evropi, ustanovljena je bila leta 1368, nekaj let starejša pa je Karlova univerza v Pragi (1348). Ob vsem tem pa lahko rečemo, da se je slovenski intelektualni nukleus oblikoval prav na Dunaju. Leta 1919, ko se je v Ljubljani ustanovila univerza s 4 fakultetami, so bili baza profesorskega zbora profesorji in slovenski znanstveniki z dunajske ali graške univerze.

In sedaj k zgodbi! Leta 1954 je prišel na Dunaj slovenski duhovnik, mecen, založnik in publicist Ivan Tomažič iz Rima, kjer je dolga leta kaplanoval v rimskem okraju Parioli. Rojen je bil 1919. leta v Pregarjah v slovenski Istri. Na dunajsko univerzo so v tistem času pričeli prihajati koroški slovenski študenti in tudi študenti iz Slovenije. Iz Slovenije so prihajali predvsem glasbeniki

na podiplomske študije iz kompozicije in dirigiranja.

Duhovnik Ivan Tomažič je pričel zbirati slovenske študente s Koroške in jim je kaj hitro priskrbel društvene prostore na Bennogasse. Kmalu pa je Tomažič na lastno iniciativo s svojimi prihranki in ob pomoči rojakov iz sveta in Mohorjeve družbe v Celovcu pričel z organizacijo gradnje visokošolskega doma. Tako je bil leta 1966 v 8. dunajskem okraju, lučaj od cesarskega središča (Ring), dograjen šestnadstropen prvi slovenski študentski dom Korotan s 85 ležišči. Nekaj let pozneje je Ivan Tomažič v kooperaciji v neposredni bližini Korotana dogradil še dom Koper s 50 ležišči in moderno dvorano - predavalnico. Korotan je bil v lasti Mohorjeve družbe, vodil pa ga je Ivan Tomažič. V oba domova so bili vedno dobrodošli študenti s Koroške in iz Slovenije ter slovenski rojaki iz sveta. Korotan je naglo prerastel svoj prvotni namen in postal osrednje slovensko kulturno središče v Avstriji. Ivan Tomažič je vabil predavat vrsto priznanih slovenskih in tujih strokovnjakov najrazličnejših profilov in političnih nazorov. Koroški slovenski voditelji so prav iz Korotana reševali svojo manjšinsko problematiko z dunajsko vlado.

Leta 1994 je Mohorjeva študentski dom popolnoma prenovila. Načrte je izdelal na Dunaju živeči slovenski arhitekt profesor Boris Podrecca. Pri načrtih je arhitekt upošteval potrebe, tedaj že nove slovenske države, po slovenskem kulturnem centru. Z obnovo je Korotan postal arhitekturni biser in je bil tudi v dunajskih krogih izbran kot naj sodobnejša obnovljena stavba. Obnovljeni

dom je bil najpomembnejši kraj za kulturne prireditve kakor tudi za kulturno izmenjavo med Avstrijo in Slovenijo. Stroški prenove so znašali 3.2 milijona evrov. Leta 1994 je Korotan gostil drugo zasedanje Svetovnega slovenskega kongresa, ki je bilo do sedaj zdaleka najuspešnejše.

S prenovo Korotana pa je Mohorjeva zašla v finančne težave. Dohodnina od študentske najemnine ni bila tolikšna, da bi lahko pokrila obratovalne stroške in odplačevanje dolga. In v luči tega finančnega stanja se je Mohorjeva odločila, da Korotan proda in da ga ponudi v odkup slovenski vladi. Prodaja študentskega doma je postala neizbežna in nujna zaradi finančne preobremenjenosti Mohorjeve. Zakaj? Mohorjeva ima na skrbi v Celovcu zasebno ljudsko šolo, zavetišče in Metodov dijaški dom, knjižno založbo, program šolskih knjig za dvojezično šolstvo in knjigarno. Mohorjeva je že leta 2001 ponudila vladi Slovenije poslopje, ki bi moglo biti tudi hotel (3 zvezdice) in upravo doma za 5,650.000 evrov. Pogajanja tečejo že skoraj 7 let z ministrstvi za visoko šolstvo in znanost, s finančnim ministrstvom in z zunanjim ministrstvom in kljub temu, da je bila odkupna vrednost vstavljena že leta 2007 v državni proračun, ni prišlo med slovensko vlado in Mohorjevo do uresničenja pogodbe. Po 7 letih pogajanj se je Mohorjeva odločila, da prekine vse pogodbe s študenti, likvidira družbo Korotan ter ponudi študentski dom v odkup na prostem trgu. S to likvidacijo Korotana pa bo tudi neizbežna likvidacija slovenskega kulturnega središča na Dunaju.

Ko to pišemo, smo zvedeli, da je

ministrica za visoko šolstvo Mojca Kucler Dolinar v kritičnem trenutku (23. junija 2008) ponovno obvestila Mohorjevo, da je predlog Mohorjeve sedaj sprejemljiv. Pri teh pogajanjih pa je bilo opaziti absolutno neenotnost vladnih predstavnikov. Če bo vlada sprejela ponudbo, potem bo Slovenija imela v središču Dunaja odlično investicijo, Korotan bo ponovno odprt koroškim in slovenskim študentom, še več, slovenska podjetja bi lahko imela v Korotanu svoje predstavniške urade, s tem pa bi slovenska

vlada tudi celoviteje reševala koroško manjšinsko vprašanje in ohranila slovensko kulturno, gospodarsko in politično prisotnost v enem najvažnejših evropskih središč.

Kanadski slovenski kongres je na letošnjem občnem zboru (30. marec 2008) izglasoval resolucijo o vprašanju Korotana in isto odposlal predsedniku slovenske vlade. Predsednik Janez Janša je na vlogo KSK tudi odgovoril. Ohranjanje slovenstva v zamejstvu bi morala biti ena od najpomembnejših skrbi slovenske vlade.

Svetovno srečanje slovenskih planincev

dr. France Habjan

V dneh od 26. do 29. junija je potekalo na Bledu prvo srečanje slovenskih planincev iz Slovenije in sveta. Konferenco je pripravil Svetovni slovenski kongres (SSK). Konferenca je potekala v prostorih Triglavskega narodnega parka na Bledu, v Bohinju, Mojstrani in nekaterih drugih krajih na Gorenjskem. Vodstvo SSK je v organizaciji konference in srečanja to videlo kot pomembno vez med Slovenijo in Slovenci po svetu. Na konferenci so poleg organizatorja sodelovala številna slovenska planinska društva iz Slovenije, iz zamejstva in iz sveta, Planinska zveza Slovenije, ministrstvo za kulturo, Gorsko reševalna služba, Zveza gorskih vodnikov, slovenska vojska ter Gorniški klub Skala.

Na konferenci so predstavili slovensko gornišvo na tujem v podrobnem opisu zgodovine slovenskega planinstva. Konferenci se je udeležil tudi navdušen gornik, predsednik državnega zbora France Cukjati, ki je v svojem nagovoru omenil, da ima planinstvo v sebi državotvorno razsežnost in to dejstvo dokazujejo številne planinske organizacije v Sloveniji kakor

tudi po svetu. Konferenco so tudi pozdravili navdušen gornik, evropski poslanec Lojze Peterle, predsednik parlamentarne komisije za Slovence zunaj meja Slovenije predsednik Janez Kramberger ter vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan. V odsotnosti ministra za šolstvo Milana Zvera je prisotnim prinesel pozdrave podsekretar Marko Rajster. Za slovensko planinsko zvezo v Argentini je podal odlično poročilo svetovno znani raziskovalec Južnega tečaja gornik Peter Skvarca. Predsednica SSK-KS Simona Drenik, je v svojem nastopu spomnila prisotne, da slovenski planinci dosegajo v svetovnem merilu izjemno pomembne uspehe pri poimenovanih zahtevnih "slovenskih smereh". Tako je naštel primer na južni strani Lhotseja na Grenlandiji Slovenijafjeld, v argentinskih Andih sta znani smeri Torre Tuma in Cap Anile Esloveno. Konferenco so pozdravili še direktorica Triglavskega narodnega parka Marija Markež, predsednik Planinske Zveze Slovenije Franci Ekar ter Franci Sevšek, predsednik gorniškega kluba SKALA. Konferenco so sklenili z nedeljskim bogoslužjem v Vratih.

V Sloveniji se je zvišala rodnost

dr. France Habjan

Slovenski državni statistični urad je sporočil, da se je leta 2007 rodilo 19,823 otrok in to število je po 15-ih letih največje. Že leta 2006 je urad zabeležil skromen porast. Število rojenih otrok v letu 2007 pa je za 4.3% večje od leta 2006. Lansko leto se je rodilo 10,152 dečkov in 9,671 deklic. Opaziti je, da se starši odločajo za družino v zrelejših letih, tako je bila lansko leto povprečna starost mater 29.9 leta in povprečna starost očetov 32.7 leta. Prav ta odločanja pa pokažejo družbeno socialno sliko ne samo v Sloveniji, temveč tudi drugje po Evropi.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da se starši večinoma odločajo za lepa kratka, slovenska imena; pri deklicah so to: Nika, Zala, Ana,

Marija, Eva, Ema in Neža, pri dečkih pa imena: Nik, Nejc, Žiga, Luka, Anže, Matic in Matjaž. Pri dečkih je že 9. leto najbolj priljubljeno ime Luka.

Velik delež pri naporih zvišanja slovenske rodnosti imata prvenstveno ministrstvo za družino, na čelu z izredno sposobno ministrico ga. M. Cotman, in pa morda še v večji meri slovenska Cerkev, ki se trudi Slovincem prikazati nizko rodnost kot propad slovenske prihodnosti. Letošnje srečanje slovenskih družin v Celju pod geslom ... ZA ŽIVLJENJE to potrjuje. Ministrstvo za družino in slovenska Cerkev se tokrat uspešno dopolnjujeta. Se Slovenija prebuja?

Nesreča na Savi

V četrtek, 3. julija je prišlo pri hidroelektrarni Blanca v Sevnici do hude nesreče, v kateri je izgubilo življenje 13 oseb, ki so bile na ključnih funkcijah v občinski upravi, krajevnih skupnostih in podjetjih, med drugimi tudi župan Sevnice. Kot ugotavljajo, je pri spustu po Savi pred njeno

zajezitvijo pred hidroelektrarno Blanca, ki ga je organiziral sevniški župan in poslanec Kristijan Janc z namenom zahvaliti se vsem sodelujočim pri projektu gradnje spodnjesavskih hidroelektrarn, katastrofo povzročilo neupoštevanje varnostnih pravil. Na prelivnih poljih še nezgrajene HE Blanca sta se prevrnili dva kanuja in sprožila obsežno reševalno akcijo. Od štirinajstih prevrnjenih kanuistov so rešili tri ženske, toda preživela je samo ena. V prvih urah so nekaj sto metrov od jezovne zgradbe našli tri moška trupla, v petek pa so odkrili še druga tri. V reševalni akciji in pri iskanju trupel je sodelovala vrsta strokovnjakov; skupno okoli 1000 ljudi. Truplo zadnjega ponesrečenca so našli teden kasneje v bližini Samoborja.

Frances Lenarčič

Milena Soršak

Frances Lenarčič

Pred kratkim je v družbi svojih otrok in prijateljev praznovala svoj 85. rojstni dan Frances Lenarčič. V poletnem času se teden za tednom srečujeva na Slovenskem letovišču in pokramljava o tem in onem. Njene besede so vedno premišljene in modre, vedno znova me preseneča njena mirnost in strpnost do današnjega sveta ter volja in trud, da ne ostaja v preteklosti. Ob njenem jubileju sem izrabila priliko in jo prosila za pomenek. Nadvse sem bila presenečena, ko mi je podala 50 strani obsegajočo brošuro z naslovom *My Life and Times*. Na hitrico sem jo prelistala in spoznala, da imam pred seboj ženo, ki je zaznamovana s časom, v katerem živi, in nanj z vso odgovornostjo tudi odgovarja. Že pri štirih letih in pol je izgubila mater, ki je bila steber družine, saj je skrbelo za vsa hišna dela in več.

Ali so Vam ostali kakšni spomini na tiste hude čase?

Živo mi je ostal v spominu trenutek, tik preden so zaprli krsto, v kateri je ležala

mama. Nekdo me je dvignil, da bi se od nje poslovila. Dotaknila sem se njenih rok. Bile so nepremične in mrzle. Od groze me je streslo. Nikoli nisem tega pozabila. Mojega otroštva je bilo konec. Mlajšo sestrico, ki ji je bilo takrat komaj osem mesecev, so k sebi vzeli mamini starši, jaz pa sem z bratoma ostala doma. Mamina roka je bila povsod močno pogrešana, zato očetu ni kazalo drugega, kot da se je na prigovarjanje svoje mačehe komaj tri mesece pozneje poročil s svakinjo. Tete Julije, ki je tako postala moja nova mama, nisem marala, pa tudi "mama" je nisem nikoli mogla klicati. Zavidala sem drugim otrokom, posebno svoji mlajši sestrici, ki so se lahko igrali in bili ljubljene, čeprav je bilo takrat veliko revščine, razsajale pa so tudi razne bolezni, za katerimi so ljudje nenehno umirali.

Vaš besedni zaklad je tako bogat in Vaše izražanje tako tekoče. Kakšne šole ste končali?

Rojena sem bila v Nadanjem Selu, blizu Šmihela, ki so ga kasneje preimenovali v Pivko. Vas je bila popolnoma slovenska in smo med seboj govorili v slovenščini kljub temu, da je po prvi svetovni vojni to ozemlje spadalo pod Italijo. Italijani so zgradili za tiste čase zelo lepo in moderno šolo, kjer so nastanili svoje učitelje, ki so vse predmete poučevali le v italijanščini. Če je bil kdo od učencev zasačen, da je govoril slovensko, je moral za kazen napisati po petdesetkrat in več: *Parli Italiano*. To se mi je velikokrat zgodilo, drugače pa sem bila vedno med najboljšimi, posebno mi je bila pri srcu

aritmetika, izredno rada pa sem brala. Ne spominjam se, kako sem se naučila slovensko brati, nekaj gotovo s pomočjo verske šole, ki je bila dovoljena v slovenščini in jo je vodil župnik ob sobotah, nekaj pa menda kar sama od sebe. Slovenske abecede še danes ne znam prav dobro. Končala sem osmi razred in srčno rada bi nadaljevala s šolanjem, pa sem morala ostati doma in pomagati, saj se je družina povečala in je vedno primanjkovalo delovnih rok.

Iz dekletca, ki ni nikoli užilo detinstva, ki si je želelo topline in razumevanja, ki se je upiralo prerani odgovornosti, ki je preveč časa preživelo v strahu pred neznanim, ste postali dekle, ki je upalo na boljše čase in sanjalo o svojem domu.

Strah me je v marsičem zaznamoval. Kljub temu sem se rada družila s svojimi vrstniki, mnoge tradicije, ki so se prenašale iz roda v rod, so bile prisotne v vsej svoji pristnosti, škoda, da je toliko tega sedaj šlo v pozabo. Videla in občutila pa sem tudi mnogo krivic, ki so jih povzročili ljudje, pa tudi zablod, ki so ljudi zaznamovale za vse življenje. Drugo svetovno vojno sem dočakala kot 18 letno dekle. Začelo se je nove vrste trpljenja. Ljudje so bili zmedeni, saj so fašisti zavzeli vso oblast, njim kontra so se organizirali četniki. Večina mladih

fantov je bila v italijanski vojski, nič več plesov in mladostnega veselja. Vsepovsod obupani obrazi, požgane vasi, mnogi ljudje so bili odgnani v koncentracijska taborišča, če so že ušli nasilni smrti.

Med vaškimi fanti, ki mi je bil vedno za petami, je bil tudi moj bodoči mož Jože. Bil je vesele narave, iznajdljiv, priden in nikoli praznega žepa. Te hude čase je preživel v italijanski vojski in se mi redno oglašal, enkrat celo preko Rdečega križa. Kljub temu, da se preje nisem kaj dosti menila zanj, mi je sedaj postajal bližji. Po končani vojni je bil eden od redkih, ki so se vrnili.

Za tiste, ki ste preživeli vojno vihro, je gotovo ostalo vsaj upanje na boljše čase. Vaši kraji so bili dodeljeni novi Jugoslaviji, kar je pomenilo konec italijanskih pritiskov.

Morda v začetku. Kmalu pa se je izkazalo, da ni bilo sposobnih voditeljev. Gospodarstvo je bilo na psu. Po treh letih pehanja za vsakdanji kruh ni bilo opaziti nobenih izboljšav, nasprotno, kdor ni pristopil v partijo, je bil še bolj zaničevan in prikrajšan pri bonih. Z Jožetom sva se odločila, da pobegneva v tujino, kar je bil takrat pogosten pojav posebno med mlajšimi, ki doma niso videli nobene bodočnosti.

Slovo je bilo gotovo težko, saj to ni bil navaden odhod, selitev...

Za pravo slovo je bilo prenevarno. Poslovala sem se le od svojega brata Jožeta, ki mi je ves prestrašen, s tresočo roko izročil svojih 1000 prihranjenih dinarjev, in tete Mice. To je bilo 23. oktobra 1948 zvečer, potem pa sva z Jožetom izginila v temo. Po

dveh nočeh naporne hoje čez hribe in doline, čez dan sva se skrivala in počivala, sva strgana, umazana in opraskana prišla v Trst, kjer sva se prijavila na policiji kot ubežnika. Jože je bil poslan med samske moške, jaz pa sem dobila zatočišče pri neki družini, kjer sem dobila tudi borno zaposlitev. Z Jožetom sva ostala v stikih. Marsikaj hudega sem doživela v tistih mesecih, a omagati nisem smela. Srečala sem mnogo drugih ubežnikov, ki so bili v podobni situaciji, in z njimi navezala nova prijateljstva. Tako je bilo lažje, izmenjavali smo si informacije in izkušnje ter drug drugemu pomagali. Na oglasnih deskah se je pojavljalo vedno več obvestil o državah, ki so bile pripravljene sprejeti nove emigrante. Upala sva na ZDA, ker sva tam poznala nekaj starejših ljudi, a je bila najina prošnja zavržena. Kanada je takrat sprejemala samo samska dekleta, ki so bile pripravljene delati kot gospodinjske pomočnice. Jože ni imel posebnih pomislekov, mene pa je ta ideja popolnoma zmedla, kar razočarala, saj nisem pričakovala, da bi me po vsem tem pustil iti samo v ta popolnoma neznani svet. Po nasvetu duhovnika in nekega advokata v kampu, da se moram odločiti sama, sem se s težkim srcem prijavila in po večih spraševanjih in pregledih bila sprejeta.

Gotovo ste obema svetovalcema še danes hvaležna, saj posledice odločitev, ki jih sami zavestno naredimo, veliko lažje prenašamo, četudi moramo kasneje zaradi njih kaj potrpeti, včasih tudi pretrpeti.

Predno naj bi odšla v daljni, tuji svet se je Jožetu porodila še ena ideja. “Kaj, če se preje poročiva? Gotovo bom lahko prišel hitreje za teboj”, je rekel. In sem privolila.

Poročila sva se 1. marca 1949 v cerkvi sv. Lucije v Fermu. Dober mesec kasneje sem se v Naplesu vkrcala na grško ladjo Nea Hellas in že smo pluli proti Halifaxu, kamor smo prispeli 23. aprila.

Kakšni so bili prvi občutki?

Ne lahki. Utrudljiva vožnja, večji del sem bila bolna, pa tudi osamljenost, pa še strah zaradi lažne dokumentacije so me močno izčrpali. Ob pregledovanju dokumentov na imigracijskem uradu sem takoj priznala, da sem poročena. Kakšna razbremenitev, ko me niso poslali nazaj. Prvo zaposlitev sem dobila pri družini s petimi otroki v Ottawi. Angleščine nisem prav nič znala, zato je bilo v začetku zelo težko glede sporazumevanja, a to ni kalilo mojega zadovoljstva, saj sem imela streho nad sabo, hrano, pa še 35 dolarjev mesečne plače. Kakor hitro sem mogla, sem šla na Ministrstvo za delo, ki je takrat skrbelo tudi za imigracijo, in oddala prošnjo za moža. Sporazumevala sem se v italijanščini. Na uradu so me povezali tudi z drugimi ljudmi, ki so prišli iz naših krajev. Med prvimi sem spoznala Bogdano, prijazno, izobraženo slovensko dekle, ki me je seznanila z drugimi slovenskimi dekleti. Na najinem prvem četrtkovem srečanju – menda je bila že kar tradicija, da so imele gospodinjske pomočnice to popoldne prosto – me je počastila s kavo in bostonsko pito. Kako mi je teknilo, saj takih dobrot nisem bila vajena.

Tudi v večerno šolo za angleščino sem se ob prvi možnosti vpisala.

Tako se je začelo življenje vsaj delno normalizirati.

Počasi sem se navajala na nove razmere, ob božiču sem znala že dovolj angleščine, da sem se lahko sporazumevala, tako sem iskala nove veze in poznanstva, saj sem upala, da bo prošnja za Jožetovo imigracijo kmalu odobrena in mu bo treba najti stanovanje in delo. Kupila sem si le najnujnejše reči, saj so zahtevali od sponzorja najmanj 200 dolarjev kot garancijo. V začetku marca sem dobila težko pričakovani klic, da je Jože v Halifaxu. Bila sem vesela, a obenem tudi zaskrbljena. Za moške brez poklica in znanja angleščine je bila zaposlitev v Ottawi skoraj nemogoča. S pomočjo poznanstva se je tudi ta situacija rešila. V zameno za mojo pomoč v gospodinjstvu sva dobila skromno sobico, hrano in 10 dolarjev na mesec, Jože pa je za 50¢ na uro izkopaval grobove.

Končno skupaj, popolnoma od sebe odvisna v tuji deželi.

Pod tako skromnimi pogoji je kar težko govoriti o sreči, pa vendar, bila sva srečna in zadovoljna z vsem, kar sva imela. Spet sva zaživela v upanju, da se bo našla boljša zaposlitev in z njo boljši časi. Vedno več znancev in prijateljev je odhajalo v Toronto, kjer so bile večje možnosti za pridne roke.

Spet je bilo treba novega poguma in volje.

Nisva imela druge izbire. Z veseljem in zaskrbljenostjo obenem sva pričakovala prvega otroka. Vedela sva, da bo Jože izgubil delo, ko bo zemlja zamrznila. Ko nama je prijateljica Mici, ki je komaj nekaj tednov preje odšla v Toronto, sporočila, da je našla stanovanje za naju, pa tudi morebitno zaposlitev za Jožeta, sva se takoj odločila za

selitev. V Toronto sva prišla v soboto, 20. oktobra 1950, Jože je že v ponedeljek po zaslugi g. Franka Pajka dobil delo v Planter's Peanuts in tam ostal do svoje upokojitve 29 let kasneje.

Rojstvo prvega otroka sta dočakala v popolnoma novem okolju, ki pa je bilo neprimerno boljše od vsega, kar sta do takrat imela.

Kar težko je verjeti, kaj vse se je zgodilo tekom leta. Sin nama je prinesel veliko sreče in še večjo voljo do dela in življenja, saj sva vedela, da mu morava čimpreje priskrbeti dom in pogoje za srečno mladost. Malo manj kot dve leti kasneje smo se preselili v svojo hišo, ki je postala naš dom za naslednjih 15 let. Jože je pridno delal, hiša pa je bila vedno polna slovenskih novoprišlecev, ki so pri nas našli zatočišče in ostajali, dokler se niso poročili ali drugače postavili na svoje noge. Med drugimi je pri nas živel tudi sovaščan

Stane Kranjc, s katerim smo še danes veliki prijatelji. Za vse sem skrbela kot mati, kuhala, prala, čistila.

V tistem času se je ustanovila tudi prva slovenska župnija v Torontu.

Prav dobro se spominjam, ko je bila dokončana cerkev Marije Pomagaj na Manning Ave in 19. decembra 1954 blagoslovljena. To mi je veliko pomenilo

in smo tja od vsega začetka radi zahajali. Otroci so bili kasneje vključeni v razne organizacije, obiskovali pa so tudi sobotno šolo. Približno takrat smo odplačali dolg za hišo in končno smo si lahko privoščili preureditev kuhinje, novo streho... Na svet je prijokal drugi sin. Počutila sem se na višku svoje sreče. Takrat mi je bilo zelo lepo, a ne za dolgo. Frank, mlajši brat, ki je prišel za menoj v Kanado in je ves čas živel z nami, je doživel živčni zlom. To ga je popolnoma spremenilo in življenje z njim je postalo skoraj neznosno. Poleg tega sem bila v pričakovanju in okoli petega meseca se je izkazalo, da sta na poti dvojčka. Nosečnost je bila dokaj problematična, a na koncu sem dobila tretjega sina in hčerko. Skrbi za družino in delo so me popolnoma izčrpali, po vrhu sem dobila še kožno bolezen, za katero so našli pravo zdravilo po več kot enem letu velikega trpljenja.

Hudih časov kar ni hotelo biti konec. Občudujem vas, da vse to tako vdano pripovedujete, brez obžalovanj, brez obsojanj.

Tarnanje ne bi nič pomagalo. Za otroke je bilo treba poskrbeti in Jože je še bolj delal, ker je bil odslej sam odgovoren za vse stroške preživljanja, saj nisem več zmogla skrbeti za podnajemnike, pa tudi hiša je bila premajhna za več ljudi. Moram pa reči, da sem besedo "šparat" tolikokrat slišala iz Jožetovih ust, da mi je močno presedala. Komaj sem čakala dni, ko bom lahko spet sama kaj zaslužila.

Decembra leta 1960 sva končno kupila prvi avto. Ko sem tri mesece kasneje dobila vozniško dovoljenje, je moje življenje

postalo mnogo lažje. Jože je hodil v službo peš, tako sem imela avto na razpolago ves čas. Ko so še mlajši trije začeli hoditi v šolo, sem delno zaposlitev našla s pospravljanjem hiš, kasneje pa še s prodajo kozmetike Avon. Otroci so se pridno učili in marsikaj sem se naučila ob njih, saj sem jim redno sledila pri njihovem šolskem delu. Nekega dne je Karl prinesel iz šole časopis, kjer sem zasledila oglas, da firma Carlton Cards išče odgovorno osebo za delo v delavnici. Takoj sem se prijavila in tako dobila prvo redno zaposlitev pri 51-ih letih. Tam sem ostala do upokojitve.

Začelo se je novo obdobje vašega življenja.

Prav gotovo. Bilo je veliko lažje, čeprav so stroški z otroki naraščali. Vsi so po srednji šoli nadaljevali s svojo izobrazbo, potem pa so se drug za drugim poročili in odšli od doma. Ker sem bila navajena skromnega življenja, sem tudi sedaj, ko je bilo stroškov manj, skrbno varčevala, kjer sem pač mogla. Prihranila sem si dovolj denarja, da sem se leta 1984. udeležila romanja v Sveto deželo, ki ga je vodil pokojni g. Kopač. Tega ne bom nikoli pozabila. Tudi Slovenijo sem ponovno obiskala.

Rada zahajate na Slovensko letovišče. Kakšne spomine hranite na ta košček slovenskega raja v Kanadi?

Prvi avto smo kupili prav v času, ko so lazaristi kupili to zemljišče, ki je bila takrat prava močvirnata divjina. S skupnim delom je vsako leto dobivalo lepši videz. Že leta 1961. smo kupili šotor, da smo lahko

ostajali tudi čez noč. Naše edine družinske počitnice so bile tukajšnje taborenje. Otroci so se naužili svežega zraka, naučili plavanja, spoznali slovenske prijatelje in zato radi prihajali sem. Tako je še danes, ko sem zahajajo s svojimi družinami. Sploh si ne predstavljam, kako bi bilo brez tega koščka naše zemlje.

Pred 20 leti ste se upokojila. Otroci so si ustvarili svoje domove, z možem sta ostala sama. Končno časa na pretek. Kako ste ga izrabljali?

Z upokojitvijo je nastopil najboljši čas v mojem življenju. Res, da sva v hiši ostala z možem sama, a otroci z družinami so radi prihajali domov, da mi ni bilo dolgčas. Končno sem imela dovolj časa, da sem se vpisala v večerno šolo in tako podoživljala svojo mladost. Vse me je zanimalo, kot da bi hotela zamujeno ujeti. V znanju sem večkrat zaostajala za drugimi, a se nisem nikoli počutila prizadeto. Vesela sem bila, da sem bila med ljudmi, ki so me sprejemali tako, kot sem bila. Posebno dobro sem se počutila na tečaju, ki je bil osnovan na pisanju spominov. Misli so mi begale v preteklost in pred menoj so se oživljali dogodki iz moje mladosti... drug za drugim sem jih začela zapisovati. Na vzpodbudo voditeljice sem te spiske uredila in povezala v celoto z naslovom My Life and Times, ki sem jih posvetila svojim otrokom ob 50-letnici skupnega življenja z Jožetom v spomin na njihove korenine.

To je gotovo darilo iz ljubezni, ki ga noben denar ne more kupiti. Mi lahko opišete še kakšen dogodek, ki vam je izredno ostal v spominu?

O, ja. Obiskovala sem tečaj za dekoracijo tort. Med poukom se je oglasila uslužbenka televizijske postaje in vprašala, če bi hotel kdo sodelovati na oddaji "Food for Thought". Ne vedoč, zakaj gre, sem privolila. Po nekaj vprašanjih mi je rekla, da me bodo poklicali. Tako se je tudi zgodilo. Na veliko začudenje sem zvedela, da gre za pravo snemanje televizijske oddaje. Zbrala sem ves pogum in se javila na TV postaji, kot so mi naročili. Pred oddajo so me našminkali, potem pa v studio, kjer sta bila že dva moška. Najprej so nam razložili potek igre. Dobili smo nakupovalno košaro, v katero smo morali naložiti razne vrste hrane za določeno vsoto denarja. Že v tem delu igre sem zmagala, ker sem se najbolj približala znesku, s pravilnimi odgovori na razna vprašanja o hrani pa sem si zagotovila zmagovalno število točk. Za nagrado sem prejela potovanje za dva v Florido in 300 dolarjev. Oddajo so nekajkrat ponovili in moram reči, da se še danes rada spominjam moje televizijske avanture, ki je trajala celih 15 minut.

Kasneje sem njeno pisanje prebrala brez premora. Kakšna življenjska zgodba, kakšen spomin, kakšna volja, kakšen talent, ki ni hotel biti zakopan. Trpljenje jo je sklesalo in utrdilo, ni ji pa vzelo življenjskega optimizma. Mož ji je že pred leti umrl, a tudi ta izguba je ni strla. Zaupa v božjo previdnost, ki ji ostaja zvesta, s svojim zgledom pa je vzor svojim otrokom, ki jo spoštujejo in imajo radi.

Gospa Lenarčič, iskrene čestitke za Vaš visoki jubilej in še mnogo zadovoljnih let v krogu svojih dragih.

The Future of the Past

Dr. Anne Urbančič

Frank Majzelj

Frank Majzelj arrived in Canada in March, 1973 because he wanted to find a future. He did this, and along the way, he also found the past. And all because he insists that he is a terrible singer, a claim that most Slovenians may find hard to

believe. But Frank assures me it is true, and, as a result, his tin ear has urged him down other paths. No choirs, no concerts, but plenty of adventure nonetheless.

Frank laughs warmly and often as he tells the story of his arrival in Canada. The son of a barber and a factory worker, he grew up in the immediate post WW2 period. He attended school in his home town of Metlika, close to the border of Slovenia and Croatia. Metlika is famous for its wine and also for the castle which used to protect the citizens from invaders attacking from the south. Later, he went away to a retail marketing school. Upon receiving his diploma, he accepted the position offered by Slovenia's largest retail chain, Mercator. He took the job in Metlika. But there the castle offered no defence against one particular "invasion" from the south. He fell in love with a Croatian girl, Marica; they married in 1972.

Marica's sister had already moved to Canada, and, in 1973, she and Frank also made the decision to start a new life across the ocean. Slovenians, who had returned home to visit their homeland, talked enthusiastically about Canada. Frank

began to be excited by the adventure of it all, and imagined shiny cars, huge houses and deep blue swimming pools in lush private backyards. Marica was expecting their first child when they packed their belongings and departed. As soon as Frank deplaned in Toronto, he realized that his grandiose visions of Canada were just figments of his imagination. He had ample opportunity to have this confirmed since he and Marica got lost on their way from Toronto to Hamilton, where they intended to settle. Driving around a few extra hours made Frank realize that he had come to a country where he would have to work very hard for success.

By the next week, he found employment in a scrap yard. Marica found a position as a seamstress. The work in the yard was extremely laborious and demanding, but it was alleviated by the camaraderie of the many other immigrants from various parts of the world, who worked beside him. Frank noticed, however, that at least they spoke English, which he did not. He felt this fact acutely when he took the wrong bus to reach his apartment and got so hopelessly muddled and helplessly confused by his lack of language that he eventually ended up getting off the bus and hailing an expensive taxi just to arrive home. A month later, in early May, he heard of a position with Dofasco, the biggest steel producer in Canada, based in Hamilton. He began to work there on May 3, 1973. He is still there today and he proudly reveals that in all those years he has missed only one shift, when he was involved in a car accident.

Marica and Frank bought a small house; they saved as much as they could by buying fruits and vegetables from farmers'

Marica in Frank Majzelj

markets and by making much of their own preserves and sausages. Times were hard; work was onerous for he had been assigned to the unrelenting heat of the sweltering blast furnace area. But he persevered for Marica and for his two children, both born in Canada. When the family had some free time, they joined various Slovenian activities. At times, Frank became especially discouraged by the divisions he sensed in the Slovenian communities. He thought about returning to Slovenia.

Nonetheless, he and Marica stayed. They became members of St. Gregory the Great Parish in Hamilton. Their children enrolled in Slovenian school. Frank desired greatly that his son and daughter would keep their appreciation of their Slovenian Heritage. However, he did not live in the nostalgia of the world he grew up in. He participated in the various activities of the parish, except the choir. His realization that he has no singing talent also kept him far away from the widely known Dofasco Male Chorus. On the other hand, he had other hobbies.

He discovered computers, and from his very first introduction to a Commodore 64 in the early 1980's, he quickly realized its possibilities for the future of communication and information data, especially once access to the internet became readily available. He discovered another interest as well: his family tree. And he had a brilliant idea: he would use the computer and the internet to help him trace back his family members. So, in this way, he fell in love with the past.

His research into his own family history fascinated him; as it expanded he decided to join a genealogical society. One particularly poignant discovery involved American relatives, cousins of his father and mother, whom he never knew he had. They had come to Ellis Island many, many years before, and had moved on to California and Arizona. He now stays in touch with them, and the families have even exchanged visits. Digging back even further, he was delighted to find that, Josef Ressel (1793-1857), inventor of more than thirty machines of various types, including the modern screw propeller used in navigation, was godfather to one of his ancestors. The hobby took on a life of its own; he now says: "It became an obsession for me". He realized that he wanted and needed professional formation. Thus, in 2000, he graduated from the University of Toronto with a certificate in Genealogical Studies. Now, when he comes home from his 12-hour shifts at Dofasco, he always checks his computers for the latest information. And what information! His hobby has expanded far beyond a family tree. He now focuses on documenting the history of Slovenian Canadians in Hamilton and on the Niagara Peninsula. He visits cemeteries to photograph headstones of Slovenians, preserving them digitally. In fact, he discovered that the first

Slovenian to be buried in the area died in 1889. In order to help himself along, he also enlists his brother in Slovenia, and his son, now grown and settled in Ljubljana. He has learned that parishes often kept two books of births, those legitimate and those not. He has also found that headstone inscriptions offer excellent clues about the relationship of the deceased with his or her family. Eventually he would like to share all his research with the Slovenian Canadian community and with others, through a searchable electronic index of names. Already, he can find a family by Slovenian region, by village or town or city, by občina (similar to a municipality), by parish and by church. Frank also has other projects. He has begun to scan all the Canadian Slovenian press including old newspapers and magazines. And, about a year ago, he joined the Canadian Slovenian Historical Society as one of our hardworking and much appreciated volunteers.

Frank Majzelj at play

Frank's genealogical accomplishments go a long way to fulfilling his dream of

bringing the Canadian Slovenian community together through a shared past. He wants Canadian Slovenians of the future to recognize the human aspect of their history, the happiness, the tears, the suffering, and the laughter. "We have no control over past events", he tells me, "only the possibility to understand them and then do better."

You do not have to be a genealogist like Frank to help us in our work. The CSHS gives all Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. You can help carry on the important work of the CSHS volunteers by becoming a member or by donating documents and artifacts of your own or your family's immigration history to the Archive. We are members of the Archives Association of Ontario (AAO) and of the Canadian Oral History Association (COHA) Look for us at community events. Our Kdo Smo? Program looks to identify Canadian Slovenians in numerous group pictures. Our Povejte Nam Kaj Program tapes the stories of arrival in Canada. We adhere to the standards of professional archives.

For more information about joining our volunteers, or to donate articles to the archives, contact the CSHS at:
Canadian Slovenian Historical Society c/o Dom Lipa, 52 Neilson Dr.,
Etobicoke ONT. M9C 1V7

Or by email: cshs@look.ca
Or email the archivist,
Nichole Vonk:

vonkn@smh.toronto.on.ca or
nickvonk@hotmail.com

Spored prireditev Od 16. avgusta do 25. oktobra 2008

Datum	Prireditelj	Kraj	Prireditev	Tel. številka
16/17	Slovensko letovišče	Bolton	Šport - Soccer	905-949-9668
17	Bled	Beamsville	Sports picnic	905-563-1500
17	Večerni zvon	Hwy 9 & 50	Pomurski dan proščenje	905-625-5485
23/24	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Družinsko taborenje	905-853-0978
30/31	Slovenski park	Hwy. 6	Baseball Tournament	905-934-2557
30/31	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Family Camping Evening	905-853-0978
30	Holiday Gardens	Pickering	Članski piknik	416-431-9109
31	Slovenian Hunters&Anglers	Alliston	Oktoberfest piknik	905-780-8910
31	Slovensko letovišče	Bolton	Corn & Wing Night	905-238-5710
31	Baragovo društvo	Montreal	Piknik na pristavi	514-254-8286
September 1	Bled	Beamsville	Labour Day picnic	905-563-1500
6	Triglav	London	Golf turnir	519-461-0653
6	St. Joseph's Society	Villa Slovenia	Balinarski turnir	905-561-5971
7	Triglav	London	Zadnji piknik v sezoni	519-461-0653
7	Holiday Gardens	Pickering	Vinska trgatev	416-431-9109
7	Lipa park	St. Catharines	Oktoberfest piknik	905-685-8103
14	Slovenske župnije	Midland	Romanje v Midland	905-278-2703
14	Večerni zvon	Hwy 9 & 50	Vinska trgatev	905-625-5485
21	Sv. Gregorij Veliki	Hamilton	Župnijski piknik	905-561-5971
21	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Vinska Trgatev	905-853-0978
27	Bled	Beamsville	Jesenski banket	905-563-1500
27	Slovenski park	Hwy 6	Članski piknik	905-934-2557
Oktober 11	Slovensko letovišče	Bolton	Vinska trgatev	905-238-5710
11/12	Sava	Breslau	Oktoberfest	519-884-4736
18	Sava	Breslau	Oktoberfest	519-884-4736
18	SFS Nagelj	Browns Line	Banket	905-276-7258
22	Triglav	London	Vinska trgatev - Martinovanje	519-461-0653
25	Canadian Slovenian Scholarship Foundation	Bled / Beamsville	Banket	905-333-5813

Moški pevski zbor **Prosvetno društvo Frankolovo** bo gostoval v Torontu in okolici:
 12. septembra koncert ob 5-ih pri društvu Sava, Breslau
 13. septembra koncert na Browns Line v Cerkveni dvorani
 14. septembra petje pri 9:30 maši v cerkvi sv. Gregorija v Hamiltonu in koncert v Lipa parku
 v St. Catharinesu ob 5-ih, po koncertu družabno srečanje.

Before you head back to school
make sure you come in and
sign up for our Student Saver

Student Saver features:

- Free internet banking
- Interac no-fee debit card
- Student MasterCard®
- Free cheques
- \$500 line of credit
- Prime rate loans

Offering you a full range of banking services

Main Office
725 Brown's Line
Toronto, ON M8W 3V7
Tel: 416-255-1742

Manning
611 Manning Ave.
Toronto, ON M6G 2V9
Tel: 416-531-8475

Hamilton
23 Delawana Drive
Hamilton, ON L8E 3N6
Tel: 905-578-7511

Toll Free 1-866-SCU-1742

BECAUSE YOUR BUSINESS MATTERS...

SLOVENIAN BUSINESS OWNERS ARE BANKING AT KREK SLOVENIAN CREDIT UNION

Because it takes two to build trust, business owners are looking for more stability in banking relationships. That means going beyond the formulas - it means finding an Account Manager who stays put. And that leads to business banking at a credit union. **Because we simply get to know you better**, we can serve your business needs better. Our Account Managers are in it for the long run. You don't have to keep re-explaining how your business works - your track record and personal character actually make a difference. And the person who serves you locally is empowered to help you no matter where your business takes you. **Because Krek Slovenian Credit Union is responsive, professional and way more personal**. It's business banking without a bank. Are you open to a stress free comparison?

visit www.krek.ca

Ask questions, meet other business owners, talk to one of our Account Managers and book your comparison today.

Commercial loans and mortgages | Operating lines | Current accounts

On-line banking | Smart people who make time for you

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.**

747 Browns Line, Etobicoke, Ontario M8W 3V7
Tel.: (416) 252-6527 • Fax: (416) 252-2092

YOUR FAMILY... YOUR COMMUNITY... YOUR CREDIT UNION...